

Årsberättelse 2011

Folksam

Folksam Årsberättelse 2011

Form och produktion: Folksam

Christopher Casselblad, projektledare

(i samarbete med Håkan Rylander Publishing AB)

Cajsa De Groat, grafisk formgivare

Markus Jansson, art director

Catarina Sörensen, produktionsledare

Foto

Karl Gabor sidorna 58 –62

Kate Gabor sidan 26

Övriga sidor Andreas Lind

Vd-ord: Folksam står starkt i en turbulent tid

Fortsatt starka solvensnivåer i både Folksam Liv och KPA Pension visar på goda förutsättningar att ge våra kunder en långsiktigt god avkastning och därmed trygga pensioner.

LÄS MER PÅ SID 6.

Innehåll

2011 i korthet

Det här är Folksam

Vd - ord

Folksam värdegrund

Strategisk inriktning

Folksam i förändring

Bolagsstyrning

Organisation

Marknadsandelar

Nöjda kunder

2011 i siffror

Kapitalförvaltning

Riskhantering

Medarbetare

Ansvarsfull påverkan

Solvens 2

Folksam Sak

Folksam Liv

Förenade Liv

KPA Pensionsförsäkring

KPA Livförsäkring

Styrelser

Koncernledning

Ordlista

Adresser

En av Sveriges tio största investerare

Folksam förvaltar ett kapital på drygt 285 miljarder kronor. Jämför man totalavkastningen över fem år hamnar både Folksam och KPA Pension i den absoluta toppen.

LÄS MER PÅ SID 22.

Trygghet i en hållbar värld

Folksam vision är att människor ska känna sig trygga i en hållbar värld. Ett strategiskt fokusområde är ”ansvarsfull påverkan” som utövas inom miljö, trafiksäkerhet och extern bolagsstyrning.

LÄS MER PÅ SID 32.

Solvens 2

Solvens 2 är samlingsnamnet för de nya solvensregler för försäkringsbolag som nu arbetas fram inom EU. Direktivet är avsett att stärka sambandet mellan solvenskrav och risker.

LÄS MER PÅ SID 39.

Folksam med dotterbolag

2011 var ett framgångsrikt år för Folksam. Premievolymerna växte och vi tog marknadsandelar inom flera områden.

LÄS MER PÅ SID 41

3

4

5

6

8

9

10

11

12

15

16

18

22

26

30

32

39

41

45

50

52

55

58

62

63

64

2011 i korthet

Folksam fortsatte att växa. Det förvaltade kapitalet ökade med 17 miljarder kronor och uppgick vid årsskiftet till 285 miljarder kronor.

Totalavkastningen för 2011 var väl över genomsnittet för branschen och jämför man över fem år hamnar både **Folksam och KPA Pension i den absoluta toppen.**

KPA Pension är Sveriges mest hållbara bolag inom finansbranschen, enligt undersökningen Sustainable Brands. Dessutom var Folksam Liv det bolag som klättrade näst mest av alla bolag.

Folksam **investerade i förnybar energi** och är idag delägare i vindkraftstillgångar som kan värma 14 000 villor.

KPA Pension blev trygghetsalternativet för tjänstepension för alla de som arbetar i kommuner och landsting.

Folksam Liv blev utsett till **årets livbolag** av Söderberg & Partners.

Inom livförsäkring ökade Folksams marknadsandel från 9,4 till 11,1 procent.

Inbetalningarna från sparare i fondförsäkring ökade med 13 procent till 8,6 miljarder kronor. Folksams marknadsandel inom detta område ökade till 12,6 procent.

Inom skadeförsäkring ökade Folksam Saks marknadsandel från 15,1 till 15,4 procent. Folksam var därmed det sakförsäkringsbolag som ökade sin marknadsandel mest under 2011.

Folksam Sak blev godkänt enligt **världens tuffaste miljömärkning**, Naturskyddsföreningens Bra Miljöval.

Folksam Sak lanserade en **tydligare och enklare boendeförsäkring**, en av företagets absolut viktigaste produkter.

Nöjda kunder. Den minskning i kundnöjdhet som följde av tillgänglighetsproblem under mitten av året återhämtades efterhand som problemen löstes.

Försäljnings- och skadeverksamheten gick från geografisk till kanalstyrd organisation.

Det här är Folksam

Kundägt

Folksam är ett ömsesidigt företag. Det ägs alltså av sina kunder. Det är av stor vikt för alla företag att ha nöjda kunder och nöjda ägare. För Folksam är det en betydande fördel att dessa grupper sammanfaller.

Brett erbjudande

Folksam erbjuder ett brett sortiment som bland annat omfattar bil- och boendeförsäkringar för hushåll, företagsförsäkringar inom utvalda områden, tjänstepension och pensionssparande till privatpersoner, direkt eller via samarbeten samt grupplivförsäkring och annan riskförsäkring.

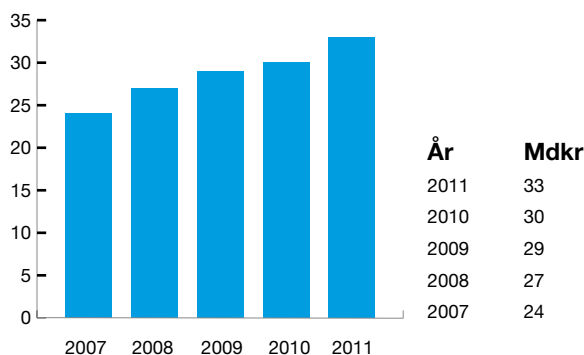
Starka finanser

Folksam förvaltar 285 miljarder kronor. Kapitalet är placerat i räntebärande värdepapper, aktier, fastigheter samt alternativa placeringar. Den finansiella styrkan framgår av att solvensgraden uppgår till 134 procent i Folksam Liv och till 143 procent i KPA Pension.

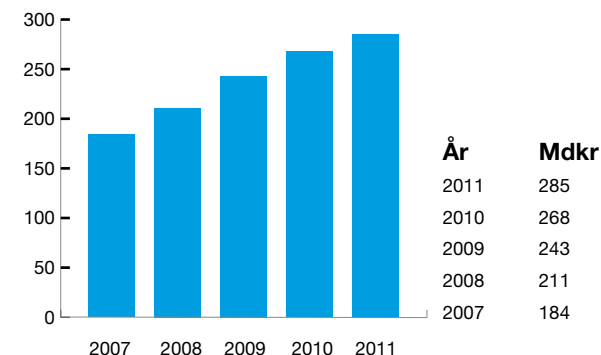
Ansvarsfull påverkan

Folksam påverkar samhällsutvecklingen till det bättre genom förebyggande arbete med trafiksäkerhetsforskning, miljö och ansvarsfullt ägande. Folksam bedriver sedan 1960-talet ett aktivt miljöarbete. Kunskap från Folsams trafikforskning används för att rädda liv i trafiken. Hela det förvaltade kapitalet omfattas av kriterier för miljö, mänskliga rättigheter och anti-korruption. De företag som Folksam äger aktier i påverkas genom aktiv bolagsstyrning.

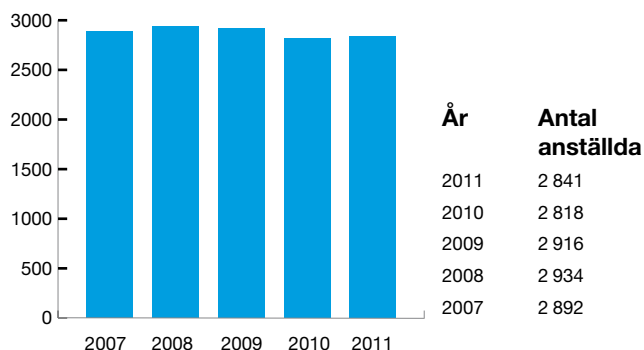
Total premievolym

Förvalt kapital

Antal anställda

Marknadsandelar 31 december 2011

”

Folksam är en av de
stabilaste aktörerna
på marknaden och
den styrkepositionen
ska vi utnyttja

Anders Sundström
vd på Folksam

Folksam står starkt i en turbulent tid

Under 2011 upplevde vi en betydande oro på finansmarknaderna och en ny djupdykning i världsekonomin. De finansiella marknadernas utveckling påverkar oss allt mer och därför är det med stolthet jag kan konstatera att samtliga Folksams bolag fortsatte att visa goda resultat. Premievolymerna växte och vi tog marknadsandelar inom flera områden.

KPA Pension har blivit trygghetsalternativet för tjänstepensionen för alla som arbetar inom kommuner och landsting. Här har långsiktighet och sänkta avgifter gett tydliga resultat. Samtidigt var premieinbetalningarna i Folksam Liv för första gången på tio år större än pensionsutbetalningarna. Starka erbjudanden – i kombination med sänkta premier – gjorde att vi fortsatte att växa från en redan stark position inom personriskförsäkringar. Även 2011 ökade våra marknadsandelar inom skadeförsäkring. För att vässa erbjudandet och möta kundernas krav på tydligare och enklare försäkringslösningar lanserade Folksam Sak förbättringar av vår absolut viktigaste produkt, boendeförsäkringen.

Folksam har under ett antal år och under olika marknadsförhållanden visat att vi kan hantera risker och möjligheter i kapitalförvaltningen för att skapa långsiktigt god avkastning till våra sparare. Under året ökade det förvaltrade kapitalet med 17 miljarder kronor och uppgick vid årsskiftet till 285 miljarder. 2011 års totalavkastning är väl över genomsnittet för branschen och jämför man över fem år hamnar både Folksam och KPA Pension i den absoluta toppen.

Den djupa nedgången i världsekonomin blir den tredje under mina år som vd. Folksam stod väl rustat inför 2008 års kris och vi är i nuläget finansiellt ännu starkare

än för tre år sedan. Fortsatt starka solvensnivåer i både Folksam Liv och KPA Pension visar att vi har goda förutsättningar att ge våra kunder en långsiktigt god avkastning och därmed trygga pensioner.

Vår starka finansiella ställning och vår stabila avkastning över tiden medför att fler inser att det är intressant att göra affärer med oss. Vi erbjuder att delta i allt fler alternativa placeringar vilka ger god avkastning. För att ytterligare höja denna och sprida riskerna genomfördes ett antal viktiga affärer under året.

En färsk rapport från Kungliga Tekniska högskolan i Stockholm visar att kunderna i allt högre grad väljer bolag med hög moral och etiskt tänkande. Folksams ambition är att vara det mest miljövänliga företaget i branschen. 2011 blev Folksam Sak godkänt enligt världens tuffaste miljömärkning, Naturskyddsföreningens Bra Miljöval. Kriterierna är svåra att leva upp till och märkningen har hög trovärdighet bland konsumenterna.

En av våra största utmaningar är nu att anpassa Folksam till det nya europeiska Solvens 2-regelverket som möter försäkringsbranschen. Solvens 2 syftar till att definiera risker samt kartlägga de konsekvenser dessa kan få för vår verksamhet.

En annan viktig uppgift är att värna om den traditionella livförsäkringen. Folksam och resten av branschen befinner sig i ett tydligt skifte, en förflyttning av ansvar. De nya pensionssystemen bygger på att var och en ska placera sina pensionspengar. Vid en jämförelse har den traditionella livförsäkringen många fördelar. Den är billigare än fonder, långsiktigheten bidrar till att stabilisera en allt mer fluktuerande finansmarknad, men

framför allt har den historiskt gett högre avkastning än andra sparformer. Traditionell livförsäkring har gett en bra pension åt våra kunder. Att ömsesidiga försäkringsbolag har visat sig stå sig starka i pressade lägen är Folksam ett bra exempel på.

Att vara engagerad i det som kunderna bryr sig om och ge dem inflytande ligger rätt i tiden. FN har utnämnt 2012 till kooperationens år. Det kommer att uppmärksammas över hela världen och eftersom kooperationen och de kundägda företagen delvis har gemensam historia kommer Folksam att vara delaktigt.

Folksam är en av de stabilaste aktörerna på marknaden och den styrkepositionen ska vi utnyttja. Vår ekonomiska styrka har gjort det möjligt att i början av 2012 genomföra ett antal strukturellt viktiga affärer. Exempelvis förvärvades majoriteten av ett finskt skadeförsäkringsbolag som en del av vår nordiska expansionsstrategi.

Jag är övertygad om att vi genom att leva upp till våra kärnvärden: personliga, engagerade och ansvarsstagande, kommer att fortsätta stärka relationerna med våra kunder.

Vi har ett bra utgångsläge inför framtiden.

Anders Sundström

Folksams värdegrund

Folksam är ett ömsesidigt företag, vilket innebär att det ägs av sina kunder. Drivkraften är därför att maximera kundnyttan. I ett kundägt bolag återgår vinsterna till kunderna.

Nöjda kunder är utgångspunkten och det yttersta målet för verksamheten. Att nöjda kunder och nöjda ägare är samma sak är Folksams största konkurrensfördel.

Vision

Människor ska känna sig trygga i en hållbar värld.

Affärsidé

Vi är kundernas företag som erbjuder försäkringar och pensionssparande som skapar trygghet och gillas av många.

Position

Företaget med stort hjärta.

Löfte

Engagerade för dig.

Mål

Folksams övergripande mål är att ha försäkrings- och sparandebranschens mest nöjda kunder.

Kärnvärden

Folksam är företaget med stort hjärta. Det visar bland annat våra kärnvärden som innebär:

Personliga

Vi visar omtanke och utgår från kundens situation.

Engagerade

Vi är aktiva, tar initiativ för att hjälpa kunder, ser möjligheter och är lösningsinriktade.

Ansvarstagande

Vi är kunniga inom försäkringar och pensions-sparande. Vi är pålitliga och hjälper kunderna att agera långsiktigt.

Strategisk inriktning

I den av styrelserna beslutade strategiska inriktningen fastställs vilka områden som Folksam ska styras mot och fokusera på. Den är långsiktig och syftar till att öka kundnyttan, stärka varumärket och effektivisera resursanvändningen.

Folksam ska med Sverige som bas aktivt söka möjligheter att verka på den nordiska marknaden – där det fyller ett behov hos kunderna. Folksam ska erbjuda ett fullsortiment som överensstämmer med varumärkesstrategin samt främst vända sig mot privatpersoner. Kundkontakten ska ske såväl direkt som via olika partnerskap och samarbeten.

Fokus inom livverksamheten är att skapa tillväxt inom tjänstepensionsmarknaden, såväl på den individuella marknaden som på kryssmarknaden.

Sakverksamheten ska i första hand utveckla befintliga kundrelationer och partnerskap. Därutöver ska nya kundrelationer skapas med särskild inriktning på ”familjen”.

Folksams övergripande fokus är att ständigt förbättra verksamheten utifrån kunddialogen.

Folksams fokusområden

Upplevd kundnytta

Folksam ska säkerställa att befintliga och nya kunder upplever det som en fördel att vara kund i något av de alternativ som företaget erbjuder.

Bättre än konkurrenterna

Folksam ska ständigt förbättra alla delar av verksamheten genom att lära av bra exempel i omvärlden och säkerställa att företagets position förbättras jämfört med konkurrenterna.

Växa av egen kraft

Folksam ska sträva efter att skapa tillväxt och därmed säkra finansiell stabilitet och effektivitet.

Ansvarsfull påverkan

Folksam ska särskilja sig från konkurrenterna genom att ta ett mer aktivt ansvar för omvärld och framtid. Folksam ska verka för att våra erbjudanden alltid utformas med hänsyn till en ansvarsfull påverkan.

Attraktiv arbetsgivare

Folksam ska ha tydliga och attraktiva erbjudanden till nuvarande och framtida medarbetare.

Folksam i förändring

Varumärkets betydelse ökar i takt med att en allt större andel av försäljningen sker via internet. Det förtroende som kan skapas och förstärkas vid en personlig kontakt behöver i ökad utsträckning skapas genom varumärket.

Folksam's varumärkesarbete är en viktig del i strävan att nå affärsmålen. 2010 beslutades om en ny varumärkesstrategi med avsikten att förflytta synen på Folksam. Förflyttningen ska göras genom att uppfylla löftet i varumärket "Engagerade för dig" samt genom agerande utifrån Folksams kärnvärden: personliga, engagerade och ansvarstagande.

Första steget i varumärkesförflyttningen var att lansera en ny grafisk profil, detta genomfördes under 2010. Steg två och huvudfokus under 2011 var att förstärka agerandet kring de nya kärnvärdena.

Leva varumärket – initiativ 2011

- Uppdaterad kommunikationsstrategi med tydligare budskap
- Vidareutbildning av säljpersonal
- Språklig profil i skadehanteringen

Folksam är det gemensamma varumärket för Folksam Sak och Folksam Liv. Förutom Folksam innehåller varumärkesportföljen också Förenade Liv samt tre samägda varumärken; KPA Pension och Pensionsvalet (samägt med Sveriges Kommuner och Landsting SKL) samt Folksam-LO Pension (samägt med LO). Varumärket KP Pension & Försäkring ersattes i början av 2012 av Folksam.

Varumärkesarbetet är en viktig del i strävan att nå affärsmålen

Folksam har dessutom ett stort antal varumärkes-samarbeten, exempelvis Fotbollförbundet, IF Metall, Toyota och OK Q8 samt försäkringsproduktion som marknadsförs under andra varumärken; Svenska Konsumentförsäkringar (marknadsförs av Salus Ansvar) och Tre Kronor (marknadsförs av Swedbank).

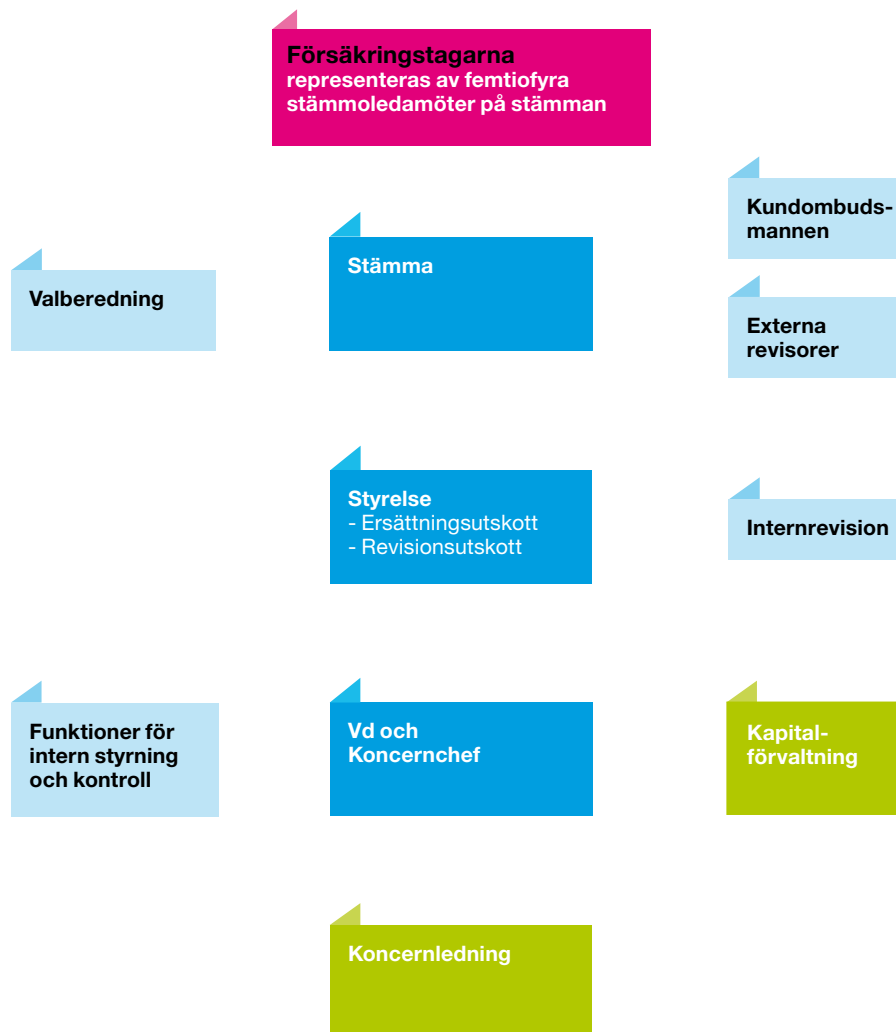
Bolagsstyrning

Bolagsstyrning handlar om att säkerställa att ett bolag sköts på ett för ägarna så effektivt sätt som möjligt.

Bilden här intill visar strukturen på Folksams ledningsorganisation. Eftersom Folksam är kundägt finns det inte några aktieägare. På stämman företräds kunderna därför av stämmedlemmar.

En övergripande målsättning med Folksams bolagsstyrning är att säkerställa en bra avkastning för Folksams kunder.

Bolagsstyrningen i Folksam utgår från lagstiftning, främst försäkringsrörelselagen, men också Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd. Folksam tillämpar också Svensk kod för bolagsstyrning. Utöver de externa styrande regelverken finns interna regelverk.

Organisation

Folksam omfattar de två moderföretagen Folksam Sak och Folksam Liv med dotterföretag. Att de två moderföretagen är ömsesidiga betyder att alla som har en försäkring i dessa bolag också är ägare.

Legal koncernstruktur

Två av dotterföretagen i Folksam Liv är delägda. Folksam LO Fondförsäkring, ägs till 51 procent och KPA Pension, ägs till 60 procent. Av koncernföretagen i Folksam Liv konsolideras inte Förenade Liv och företagen inom KPA Pension i koncernredovisningen. Detta eftersom företagen är icke-vinstutdelande och allt överskott tillfaller försäkringstagarna. För att nå stordriftsfördelar sker samverkan inom distribution, administration och kapitalförvaltning.

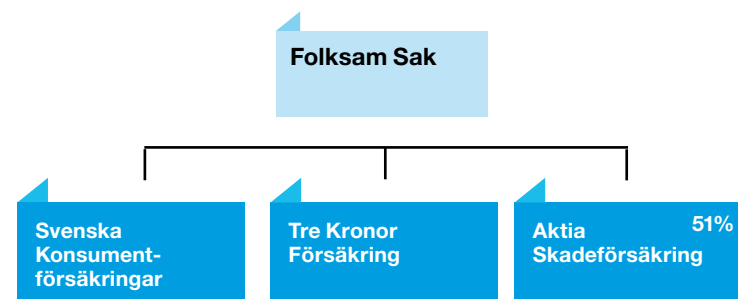
Folksam Sak-koncernen

Folksam Sak är kundägt och bedriver skadeförsäkringsverksamhet med huvudsaklig inriktning på den svenska hushållsmarknaden. Företaget erbjuder ett fullsortiment av försäkringar till hushåll och privatpersoner med bil- och boendeförsäkringar som bas kompletterat med företagsförsäkringar inom utvalda områden.

Svenska Konsumentförsäkringars verksamhet omfattar individuell och gruppanslutet skadeförsäkring till privatpersoner samt till små och medelstora företag. Försäkringarna förmedlas av SalusAnsvar till deras kundgrupper.

Tre Kronor bedriver skadeförsäkringsverksamhet i Sverige och affärsidén är att erbjuda skadeförsäkring till företag och organisationer som vill sälja och marknadsföra försäkring under eget varumärke. Tre Kronor samverkar idag med Swedbank och 38 fristående Sparbanker och når därigenom ut med skadeförsäkringsprodukter på en bred marknad.

Aktia Skadeförsäkring bedriver försäkringsverksamhet mot företags- och hushållsmarknaden och är huvudsakligen verksam inom kustområdet i Finland. Aktia har samarbetsavtal med Aktia Bank. Folksam äger 51 procent och tillträdde som delägare den 29 februari 2012.

Folksam Liv-koncernen

Folksam Liv är kundägt och bedriver livförsäkringsverksamhet. Företaget erbjuder tjänstepensioner och pensionssparande till privatpersoner direkt eller via samarbeten, men också grupplivförsäkringar och andra typer av riskförsäkringar.

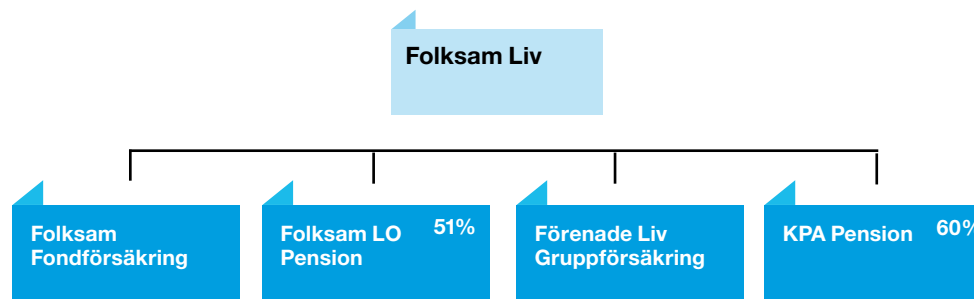
Folksam Fondförsäkring bedriver fondförsäkringsrörelse. Kunderna kan välja bland ett stort antal utvalda fonder, som etiska fonder, fonder med låga avgifter och prisbelönta toppfonder.

Folksam LO Pension är ett varumärke och omfattar bolagen Folksam LO Fondförsäkring och Folksam LO Fond. Folksam LO Pension är inriktat mot kollektivavtalade tjänstepensioner i huvudsak inom avtalspension SAF-LO. Bolaget ägs till 51 procent av Folksam Liv och till 49 procent av LO.

Koncernbolag inom Folksam Liv

– konsolideras inte på grund av att överskottet tillfaller försäkringstagarna

Förenade Liv Gruppörsäkring erbjuder grupplivförsäkring för liv-, sjuk-, olycksfall-, sjukvård samt barn- och gravidförsäkring till tjänstemän genom de arbetsgivare och organisationer som företräder dem. Företagets löfte till kunderna är "omtanke".

KPA Pension är ett varumärke och gemensam beteckning för KPA Pensionsförsäkring, KPA Livförsäkring och KPA Pensionservice. KPA Pension är det ledande pensionsbolaget i kommunsektorn och förvaltar tjänstepensioner för anställda i kommuner, landsting samt kommunala och kooperativa företag. KPA Pension ägs till 60 procent av Folksam och till 40 procent av Sveriges Kommuner och Landsting, SKL.

Operativ organisation

Folksam är organiserat i tre affärsområden; Privat, Partner och Kollektivavtalad affär samt dotterföretag. Dessutom finns sju centrala enheter.

Affärsområde **Privat** ansvarar för Folksams affärer inom den privata marknaden för individuell försäkring och pensionssparande. Ansvaret avser både liv- och skadeförsäkring under varumärket Folksam och all verksamhet som relaterar till försäljning och kundservice gentemot privatpersoner.

Affärsområde **Partner** ansvarar för Folksams affär mot partner- och organisationskunder. Här ingår grupp-försäkringsaffären samt företagsförsäkring. Affären avser såväl skadeförsäkring som personförsäkring och sparande.

Affärsområde **Kollektivavtalad affär** ansvarar för Folksams affär mot kollektivavtalsparterna på svensk arbetsmarknad. Här ingår både försäkring och pensionssparande, exempelvis tjänstegrupplivförsäkring och sjukförsäkring, samt tjänster som administrativ service till arbetsgivarna.

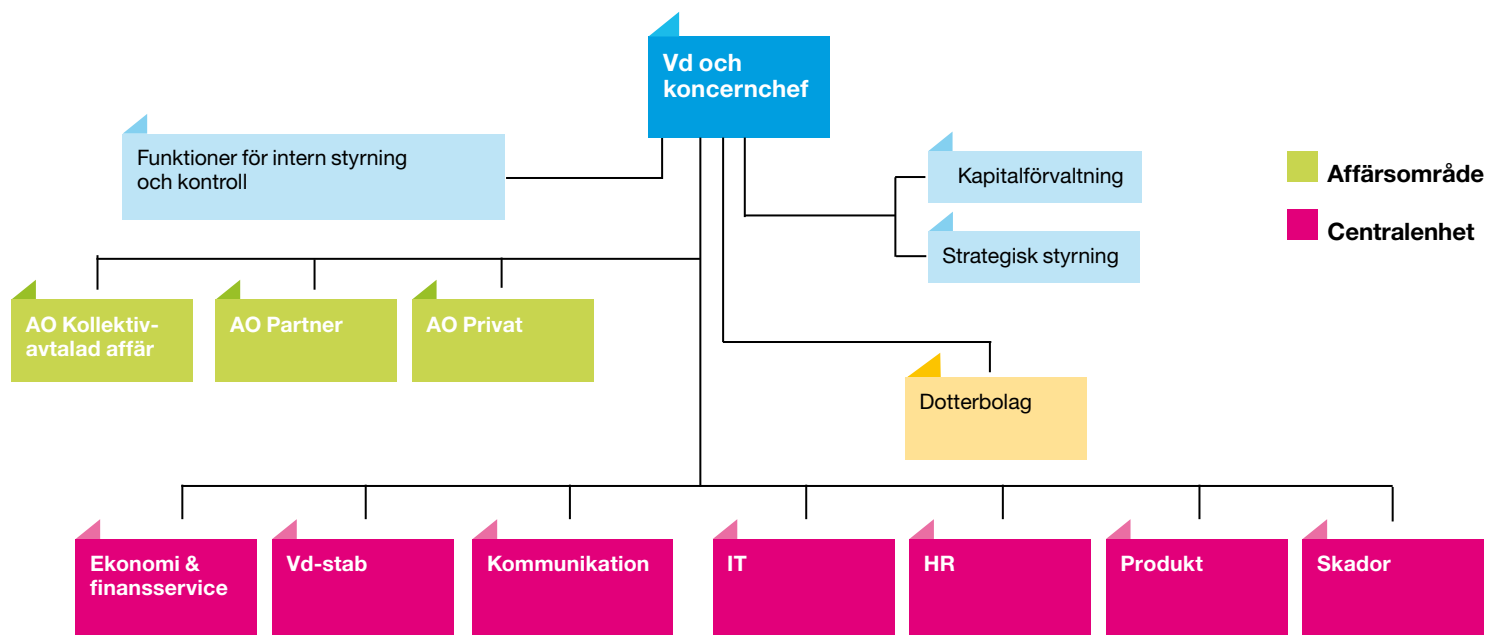
Ett antal aktiviteter har initierats för att ytterligare utveckla och effektivisera organisation och processer för att uppnå affärs- och kostnadssynergier. Under året fortsatte samordningen i centrala enheter för att effektivisera resursanvändningen.

En omfattande förändring av försäljning- och skadeorganisationen genomfördes under 2011. Folksam gick från geografiskt till kanalstyrd organisation med sammanlagt elva kanaler. Av dessa är fem

försäljningskanaler; kundtjänst, liv- och sparande, telemarketing, webb samt breddmarknad. Sex är skadekanaler; sak, motor, personskador-skadestånd, personskador-villkor, utredning samt övrigt. Förändringen gjordes för att uppnå ökad effektivitet genom kortare beslutsvägar och utifrån att 95 procent av kunderna numera tar kontakt med Folksam via telefon eller internet. Omorganisationen omfattade 2 000 medarbetare och arbetet fortsätter under 2012.

Den 1 oktober 2011 etablerades en ny inköpsorganisation för att få en mer sammanhållen inköpsprocess och skapa förutsättningar för lägre inköpskostnader inom både skador och drift.

Förändringsprojektet att omvandla kontorsarbetsplatserna till öppet landskap i syfte att effektivisera samt sänka lokalkostnaderna fortsätter in i 2012.

Marknadsandelar

Under 2011 hade Folksam försäljningsframgångar på ett flertal områden.

Av den totala premiemarknaden inom **skadeförsäkring** på 63 miljarder kronor uppnådde Folksam 15,4 procent, en ökning från 15,1 procent 2010.

Hushållsmarknaden utgjorde 46 miljarder, varav Folksams andel var 19,9 procent, en liten ökning från 19,8 procent 2010.

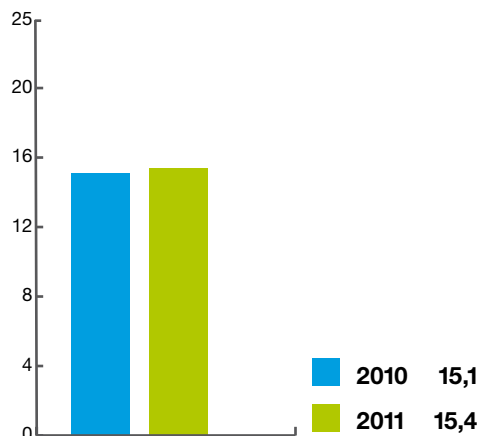
Den positiva trenden inom personbilsförsäkring fortsatte. Under året växte Folksams bestånd med 30 000 nya kunder vilket gav en marknadsandel på 21,5 procent (21,7 procent).

Marknadsandelen mätt i total premieinkomst för **livförsäkring** uppgick till 11,1 procent, en ökning från 9,4 procent 2010. Det innebär att premieinkomsten för gamla och nya försäkringar var 21 miljarder kronor av den totala marknaden på 190 miljarder kronor.

Premieinbetalningarna från sparare i **fondförsäkringar** har ökat kraftigt de senaste fem åren. Den genomsnittliga årliga tillväxten sedan 2007 är över 20 procent. Detta är en följd av bland annat de satsningar Folksam har gjort på förmedlarmarknaden och inom avtalspension.

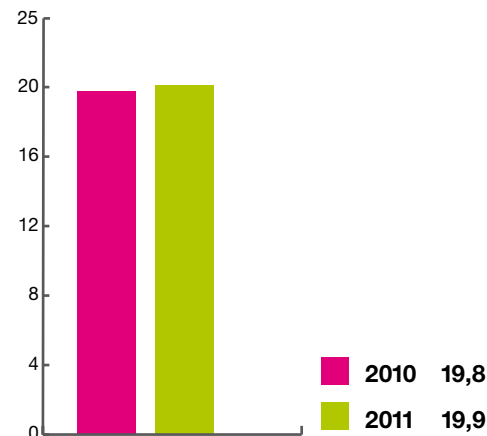
De totala fondförsäkringstillgångarna uppgick vid årsskiftet till drygt 48 miljarder kronor. Folksams totala marknadsandel inom fondförsäkring ökade till 12,6 procent (9,2 procent).

Marknadsandel av premieinkomst skadeförsäkring, procent

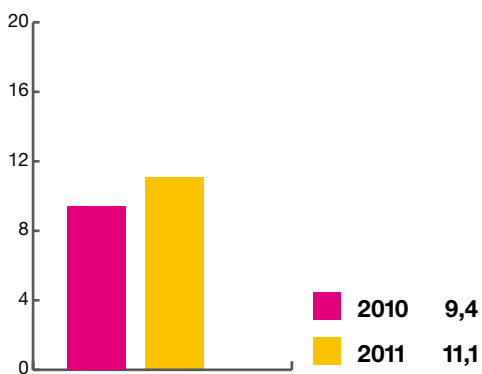
Källa: Svensk försäkring

Marknadsandel av premieinkomst hushållsmarknaden (skade), procent

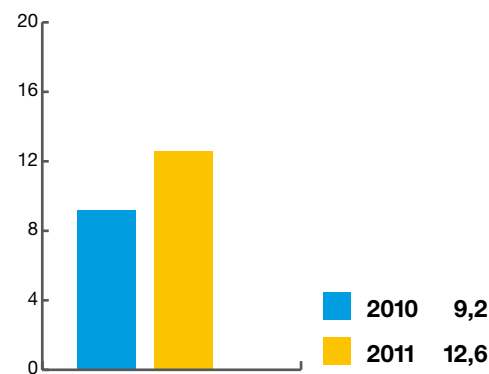
Källa: Svensk försäkring

Marknadsandel av premieinkomst livförsäkring, procent

Källa: Svensk försäkring

Marknadsandel av premieinkomst fondförsäkring, procent

Källa: Svensk försäkring

Nöjda kunder

Folksam mäter kontinuerligt kundnöjdhet. I allmänhet visar dessa mätningar att de kunder som varit i kontakt med Folksam är mer nöjda än de som inte varit det.

De tillgänglighetsproblem som drabbade kunder med sakskaadeärenden under framförallt kvartal två och tre försämrade nöjdheten hos kunderna. Denna minskning återhämtades efterhand som problemen löstes. Kundnöjdheten var vid årsskiftet 74 procent, oförändrad jämfört med 2010. Målet är att 75 procent av kunderna ska vara nöjda.

I Svenskt Kvalitetsindex branchmätning av sakförsäkring (privat) sjönk betyget för branschen som helhet för första gången på länge. Samtidigt hade Folksam en positiv utveckling, inte minst inom bilförsäkring.

Även på livförsäkringsmarknaden sjönk kundnöjdheten under 2011. Också Folssams kunder sänkte betyget, dock i mindre utsträckning än resten av marknaden.

Trots att KPA Pension ligger på långt högre betyg än branschsnittet höjde arbetsgivarna inom kommuner och landsting betygen för KPA Pension.

Mål och resultat kundnöjdhet 2011

Strategiska målområden	Mål	Resultat
1. Nöjda kunder (procent)	75	74
2. Nöjda kunder jämförelse branschen	-2,2	-1,8
3. Attraktionskraft/gillande	14,5	13,5

Trygghet i en hållbar värld

Folksam's vision är att människor ska känna sig trygga i en hållbar värld. Ett strategiskt fokusområde är "ansvarsfull påverkan" som utövas inom miljö, trafiksäkerhet och extern bolagstyrning.

2011 i siffror

Under 2011 har varumärket Folksam stärkts och relationerna med befintliga kunder och samarbetspartner utvecklats. Andra halvåret präglades av låga räntor och oro på de finansiella marknaderna, samtidigt som en relativt sett hög avkastning under 2011 bidrog positivt i både sak- och livverksamheterna. KPA Pension och Folksam Liv hör till de ledande företagen inom branschen.

Positiv utveckling trots skakig omvärld

Premievolymen inom traditionell livförsäkring har genom starka nyckeltal och breddad distribution vuxit kraftigt samtidigt som tillväxten inom fondförsäkring fortsatt. Tjänstepensionsmarknaden inklusive avtalspension för SAF-LO och KAP-KL svarade för en betydande del av premievolymen.

Under året fortsatte tillväxten fortsatt inom skadeförsäkring. Framförallt inom bilförsäkring men även inom andra områden har fortsatt fokus på helkunder och

distribution genom banksamarbete bidragit till ökade bestånd. Den starka positionen inom gruppförsäkring och personriskförsäkring är väl etablerad inom Förenade Liv, KPA Liv samt Folksam Liv.

God finansiell ställning

KPA Pension och Folksam Livs **solvensgrad** uppgick vid årsskiftet till 143 respektive 134 procent. Solvensgraden beskriver finansiell styrka och visar hur väl ett livförsäkringsföretag lever upp till de garanterade åtagandena gentemot kunderna. Förenklat uttryckt kan man säga att för varje hundralapp som garanteras kunden finns det tillgångar i Folksam Liv som är värda 134 kronor. Solvensgraden är en förutsättning för att kunna ge en bra framtida avkastning på förvaltad kapital.

Konsolideringskapitalet i Folksam Saks moderföretag fortsatte att stärkas under 2011 och uppgick vid årsskiftet till 10 240 miljoner kronor. **Konsolideringsgraden** uppgick till 123 procent i moderföretaget.

Från den 1 november 2011 sänktes **återbäringsräntan** från 6 procent till 4,5 procent i Folksam Liv1. I portföljen Folksam Liv2 lämnades återbäringsräntan oförändrad

på 11 procent. Återbäringsräntan omvärderas löpande med hänsyn till finansmarknadens påverkan på den kollektiva konsolideringen.

KPA Pension använder **avkastningsränta** som vid årsskiftet uppgick till 5,5 procent. Avkastningsränta innebär att all avkastning fördelas ut direkt efter varje kvartal till spararnas konton. Konsolideringsgraden är därför alltid 100 procent i KPA Pension.

Väsentliga händelser under räkenskapsåret

Folksam ingår i det konsortium som 2010 förvärvade FIH Erhvervsbank, Danmarks sjätte största bank. Tillträdet skedde den 6 januari 2011.

Folksam Liv, Folksam Sak samt KPA Pension investerade vid två tillfällen under året i **förnybar energi**. I februari förvärvades Gnosjö Energi AB. Investeringen omfattar fyralandbaserade vindkraftverk i Kulltorp, Småland. Verken har varit i drift sedan 2009 och har en total effekt om 10 megawatt. Ett halvår senare förvärvade Folksam tillsammans med Wallenbergstiftelserna och Proventus en tredjedel var i vindkraftbolaget PWP AB. Bolaget äger sex landbaserade vindkraftparker som kan producera 0,26 Twh el årligen. Elproduktionen från de vindkraftstillgångar som Folksam är delägare i kan värma 14 000 småhus.

Folksam blev som första försäkringsbolag i slutet av 2011 godkänt enligt världens tuffaste miljömärkningar, Naturskyddsföreningens **Bra Miljöval**. Märkningen avser Folksam Sak och produkterna bil- och småhusförsäkring.

Femårsöversikt Folksam

Mkr	2011	2010	2009	2008	2007
Premier (1)	33 263	30 496	29 356	27 158	23 977
Förvaltad kapital (2)	285 106	268 170	242 646	211 401	183 957
Fondförsäkringstillgångar (3)	48 416	49 593	38 158	24 600	26 557
Medelantal anställda (4)	2 841	2 818	2 916	2 934	2 892

1) Omfattar premieintäkter i skadeförsäkring, premieinkomst i traditionell livförsäkring samt inbetalningar och avgiftsintäkter från sparare i fondförsäkring.

2) Förvaltad kapital motsvarar tillgångar med avdrag för värdet av dotterbolag, samt med tillägg för förvaltad kapital i Konsumentkooperationens pensionsstiftelse och Folksam LO Fonder.

3) Placeringstillgångar för vilka försäkringstagarna bär risken.

4) Medelantalet anställda har beräknats med utgångspunkt från antalet arbetstimmar, betald tid, relaterade till en årsarbetstid.

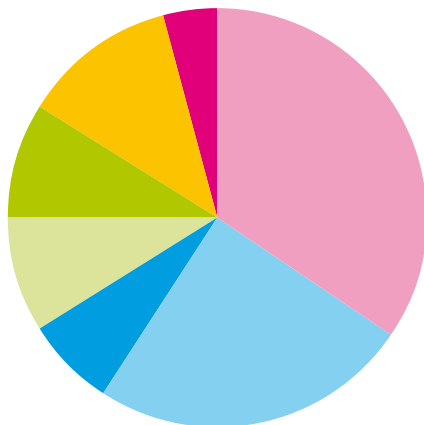
Händelser efter balansdagen

Med syfte att än mer fokusera på sparande i försäkring sålde Folksam Sak värdepappersbolaget Folksam Spar till den oberoende investeringskonsulten Indecap. Folksam Spar omfattar 22 500 kunder med ett individuellt pensionssparande. Samtidigt inledde Folksam ett **långsiktigt strategiskt samarbete** med Indecap genom att förvärva 20 procent av bolaget. Indecap är en investeringskonsult i fonder som erbjuder förvaltning inom till exempel Premiepensionssparande. Bolaget förvaltar 7 500 miljoner kronor.

Folksam blev som första försäkringsbolag godkänt enligt världens tuffaste miljömärkningar, Naturskyddsföreningens Bra Miljöval.

Folksam Fondförsäkring köpte fondförsäkringsbeståndet i Svenska Lärarfonder av Skandia. Samtidigt sålde Svenska Lärarförsäkringar fondbolaget Svenska Lärarfonder till Folksam.

Premieintäkter per produktgrupp, procent

Traditionell livförsäkring	35
Fondförsäkring	25
Grupplivförsäkring	7
Sjuk-/Olycksfallsförsäkring	9
Hem-/Villaförsäkring	9
Motor-/Trafikförsäkring	12
Övrigt	4

Syftet med affären är att stärka Svenska Lärarfonders erbjudande samtidigt som den gör det möjligt för Lärarfonder att dra nytta av Folksam som en stark aktör inom försäkrings- och sparandeområdet.

I slutet av januari 2012 förvärvade Folksam Sak 51 procent av aktierna i Aktia Skadeförsäkring genom en överenskommelse med Aktia ABP i Finland. Investeringen i Aktia Skadeförsäkring är ett första steg i Folksams strategi för den nordiska försäkringsmarknaden. Aktia Skadeförsäkring omsätter cirka 70 miljoner euro och är huvudsakligen verksam inom kustområdet i Finland. Köpeskillingen var 24 miljoner euro.

Fullserviceerbjudande under flera varumärken

Under ett flertal varumärken bedriver Folksam skade- och livförsäkringsverksamhet med inriktning på den svenska marknaden. Produkterbjudandet kan delas upp i tre huvudgrupper; **pensionssparande, personrisk samt sakförsäkring.**

Pensionssparande

Folksam erbjuder **traditionell livförsäkring** inom två företag; Folksam Liv och KPA Pension. Den traditionella livförsäkringen är en sparandeform där Folksam förvaltar det insatta kapitalet. Spararen påverkar inte själv sin risknivå utan sparandet förvaltas i en portfölj där Folksam fördelar kapitalet mellan aktier, räntebärande värdepapper och övriga tillgångar.

Inom traditionell livförsäkring ökade premierna under 2011. Trendbrottet förklaras till en stor del av att sparare tenderar att välja traditionella livförsäkringar när det råder osäkerhet på marknaden. En annan förklaring är att den mediala uppmärksamheten under hösten höjde medvetenheten bland spararna kring vikten av att välja ett finansiellt starkt försäkringsföretag. Både KPA Pension och Folksam Liv tillhör de absolut starkaste alternativen.

Den tredje förklaringen är att Folksam fortsatte att framgångsrikt förvalta spararnas pengar. Totalavkastningen för Folksam Liv och KPA Pension uppgick till 6,5 procent respektive 5,6 procent. Den goda avkastningen berodde på Folksams strategiska tillgångsallokering samt den starka värdeutvecklingen av obligationsportföljen och fastighetsinnehavet. Sett över den senaste 5-årsperioden har totalavkastningen i genomsnitt varit 5,6 procent för Folksam Liv och 5,8 procent för KPA Pension.

Folksam erbjuder **fondförsäkringar** inom fyra företag; Folksam Liv, Folksam Fondförsäkring, KPA Pensionsförsäkring och Folksam LO Fondförsäkring. Pensionssparande i fondförsäkring innebär att kunden

själv bestämmer i vilka fonder det insatta kapitalet ska placeras. Inom avtalspension SAF-LO finns också ett fonderbjudande för de sparare som inte gjort ett aktivt fondval med en anpassad risknivå utifrån kundens ålder.

Premieinbetalningarna från sparare i fondförsäkringar har ökat kraftigt de senaste fem åren. Den genomsnittliga årliga tillväxten sedan 2007 är över 20 procent. Detta är en följd av de satsningar Folksam har gjort på förmedlarmarknaden och avtalspension. De totala fondförsäkringstillgångarna i de fyra företagen uppgick vid årsskiftet till drygt 48 miljarder kronor. Folksams totala marknadsandel inom fondförsäkring ökade till 12,6 procent (9,2 procent).

Valet av fondförvaltare och fonder ses över regelbundet i en urvalsprocess. Som komplement till det **guidade utbudet** om 70 fonder samt fondväljaren Trend lanserade Folksam kring årsskiftet ytterligare en fondplaceringstjänst för att underlätta för spararna. **Fondväljaren Multi** placerar i absolutavkastande fonder med daglig handel, högpresterande och inte samvarierade med varandra. Fondportföljen förvaltas aktivt där förvaltare som inte presterar optimalt kontinuerligt byts ut och ersätts med mer attraktiva alternativ.

Personrisk

Folksam erbjuder personriskförsäkringar inom fyra företag; Folksam Liv, Folksam Sak, Förenade Liv och KPA Livförsäkring. **Grupp-försäkring** är en ettårig riskförsäkring utan sparandemoment.

Grupp-försäkring erbjuds som Gruppliv- och tjänstegruppliv respektive Sjuk- och olycksfallsförsäkring.

Från **gruppliv- och tjänstegrupplivförsäkringarna** betalas ett engångsbelopp till förmånstagare vid den försäkrades dödsfall. Sjukförsäkringen ersätter inkomstbortfall eller utgörs av fasta engångsbelopp. **Sjuk- och olycksfallsförsäkringen** ersätter kostnader som kan tillkomma i samband med olycksfall samt ersättning vid invaliditet.

Sparare tenderar att välja traditionella livförsäkringar när det råder osäkerhet på marknaden

Folksam har en mycket stark position på den svenska marknaden för gruppliv. Anpassade gruppliv- och sjuk- och olycksfallsförsäkringar finns för fackförbund, företag och organisationer, till exempel inom olika idrottsförbund samt som individuella lösningar. Tjänstegrupplivförsäkring, TGL-KL, för kommuner och landsting regleras i kollektivavtal. Under de senaste åren har premierna för den kollektivavtalade tjänstegrupplivförsäkringen TGL-KL fortsatt kunnat sänkas tack vare god kapitalavkastning.

Totalavkastning, %	2011	2010	2009	2008	2007	Genomsnitt 5 år
Folksam Liv	6,5%	8,7%	10,3%	0,9%	1,8%	5,6%
KPA Pension	5,6%	8,2%	12,4%	6,3%	- 3,0%	5,8%

Från årsskiftet förändrades grupp försäkringen till pensionärsorganisationerna. Efter dialog med berörda organisationer lanserades ett nytt erbjudande där kunderna kan välja mellan tre olika ersättnings- och premienivåer.

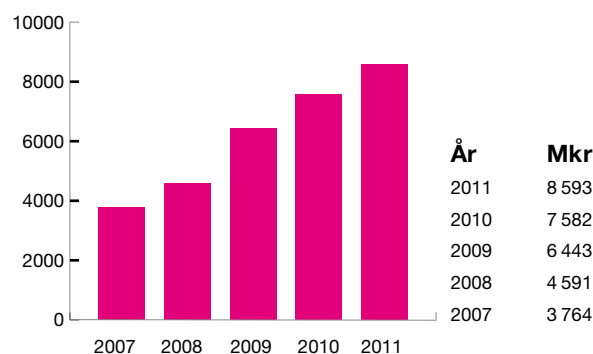
Under året lanserade också Folksam en ny individuell barnförsäkring för alla barn som också kan tecknas via webbtjänsten.

Sakförsäkring

Folksam erbjuder sakförsäkringar i fyra företag; Folksam Sak, Aktia Skadeförsäkring, Svenska Konsumentförsäkringar och Tre Kronor. De två sistnämnda är så kallade vita varumärken, alltså varumärken som inte möter kunderna utan endast står för själva produkten.

Privatmarknaden fortsatte att växa. Under 2011 ökade antalet helkunder i Folksam och var vid årsskiftet 500 000. För att räknas som helkund krävs att man har både sin bil och sitt boende försäkrat i Folksam. För att ytterligare stärka relationerna med de viktigaste kunderna fortsatte satsningen på kundanpassade kombinationserbjudanden. Den positiva försäljningsutvecklingen för så kallade tilläggförsäkringar fortsatte under 2011.

Premievolym fondförsäkringar, Mkr

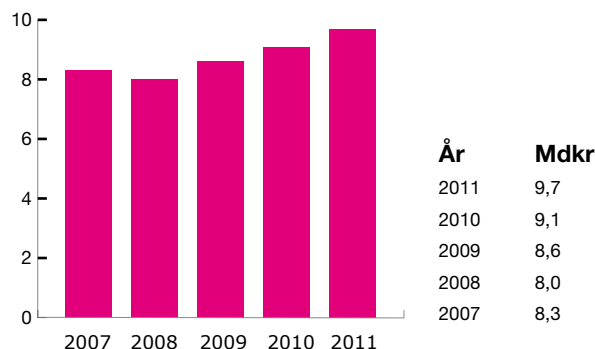
För att möta kundernas krav på tydligare och enklare alternativ lanserades under året erbjudandet Bas, Mellan och Plus som olika typer av **hem- och villaförsäkringar**. Boendeförsäkringen är den strategiskt viktigaste produkten och utgör kärnan i hela försäkringserbjudandet.

Den positiva trenden inom **motor och trafik** fortsatte, 30 000 fler personbilsförsäkringar tecknade under 2011. Folksams marknadsandel (mätt i antalet försäkringar) på den privata personbilsmarknaden minskade trots detta marginellt till 21,5 procent. Folksam stärkte sin ställning inom **märkesförsäkring** och har nu samarbeten med Toyota/Lexus, Honda, Suzuki, Mitsubishi och Hyundai.

Folksams attraktiva erbjudande mot djurägare ledde till ökade marknadsandelar. Andelen av **husdjur** steg 2011 från 18,0 till 19,5 procent.

Företagsmarknaden fortsatte att utvecklas under året. En tydlig strategi med fokus på små företag, fastighet och motor togs fram.

Premievolym sakförsäkringar, Mdkr

Kapitalförvaltning

Folksam är en av Sveriges tio största investerare och förvaltar ett kapital på drygt 285 miljarder kronor. Detta är placerat i räntebärande värdepapper, aktier, fastigheter samt alternativa placeringar.

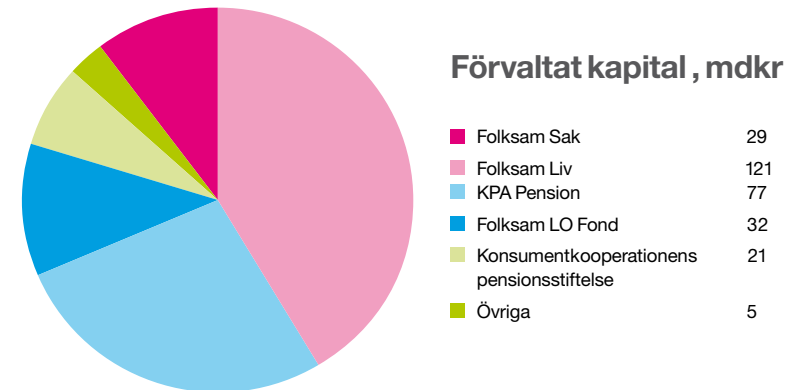
Folksams innehav av räntebärande värdepapper består till största delen av obligationer utgivna av svenska staten, svenska bostadsinstitut eller svenska företag.

Vid årsskiftet ägde Folksam fastighetstillgångar, inklusive fastighetsfonder, till ett sammanlagt värde av 15,9 miljarder kronor. Värdet på direktägda fastigheter uppgick till 12,4 miljarder kronor. Samtliga direktägda fastigheter är belägna i Sverige.

Värdet på de alternativa placeringarna var vid årsskiftet 3,2 miljarder kronor. Alternativa placeringar är sådana som har låg korrelation med aktie- och räntemarknaden, exempelvis private equity och infrastruktursatsningar.

Placeringsinriktning

Styrelserna i respektive bolag fastställer mål och risknivåer för förvaltningen och därmed inom vilka ramar kapitalet får placeras. Den största risken för ett försäkringsbolag är att inte långsiktigt kunna täcka de förpliktelser man har gentemot försäkringstagarna. För att minimera denna risk tas särskild hänsyn till försäkringsåtagandenas art och löptid vid sammansättningen av placeringstillgångarna.

Förvaltad kapital fördelat på tillgångsslag

Folksam, Mkr	2011	2010	2009	2008	2007
Förvaltad kapital	285 106	268 170	242 646	211 401	183 957
varav räntebärande	179 538	153 345	143 052	142 314	101 048
varav aktier	86 484	98 463	85 409	52 499	72 790
varav alternativa placeringar	3 183	2 010	1 887	2 881	1 882
varav direkt- och indirekta ägda fastigheter	15 900	14 353	12 297	13 708	8 236

För förvaltningen gäller särskilda regler, primärt försäkringsrörelselagens placeringsregler. Därtill följs Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd samt respektive bolags regler för miljö- och etikhänsyn.

Riskenivån på respektive bolags tillgångsportfölj följs upp löpande. Risknivån får inte vara högre än att de lagstadgade kraven för respektive portfölj kan uppfyllas med hög grad av sannolikhet, även vid mycket negativ utveckling av finans- och försäkringsmarknaderna.

Förvaltningsuppdrag

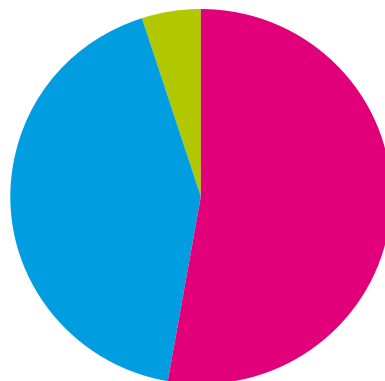
Folksam kapitalförvaltning styr hur kapitalet placeras inom ramarna. För att uppnå god riskspridning fördelas innehaven på ett flertal placeringsslag och marknader. Vissa typer av placeringar förvaltas internt medan andra förvaltas externt.

Placeringarna i egen regi görs i huvudsak via derivat för att skräddarsy respektive bolags risknivå. Det kan till exempel röra sig om aktieoptioner som minskar (eller ökar) effekterna av börsens svängningar, men även räntederivat för att säkra att till exempel förmåner som garanterats livförsäkringssparare verkligen kan betalas ut.

Förvaltningsuppdrag finns idag utlagda på de interna funktionerna Folksam Fastigheter och Alternativa placeringar samt externt på Swedbank Robur.

Swedbank Robur ansvarar för aktie- och ränteförvaltning samt merparten av administrationen.

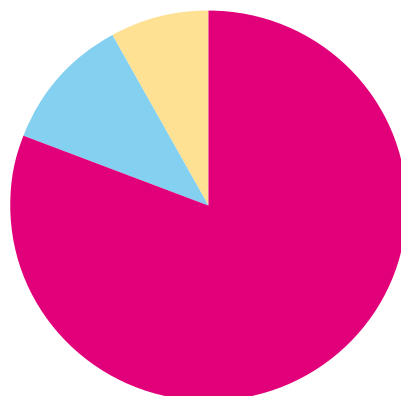
De direktägda fastigheterna förvaltas av **Folksam Fastigheter** vars syfte är att skapa bra avkastning genom att äga rätt fastigheter och utveckla dem på bästa sätt. Målet är att skapa värden för Folksams försäkringstagare samtidigt som nyttan för hyresgästerna ökar genom byggnation, förvaltning och utveckling av bostäder, vårdboenden, kontor och butiker i bra lägen.

Folksam Fastigheter

Fördelning total yta, %

Kommersiellt	53
Bostäder	42
Övrigt	5

Geografi, % av marknadsvärde

Stockholm	81
Malmö	11
Övrigt	8

Folksam fastigheter december 2011

Antal fastigheter	115
Marknadsvärde, Mkr	12 410
Total uthyrningsbar yta (1 000 kvm)	511
Hyresvärde, Mkr	809

Alternativa placeringar, Mkr

Hedgefonder	370
Private Equity	860
Infrastruktur/Energi	830
Övrigt	1 123
Totalt	3 183

Alternativa placeringar är ett internt förvaltningsuppdrag med lång placeringshorisont som syftar till att ge försäkringstagarna exponering mot onoterade tillgångar. Placeringarna skall vara lågt korrelerade med ränte- och aktiemarknaden och görs i huvudsak i fondliknande strukturer. Under året gjordes investeringar i till exempel vindkraft och private equity.

Bolagsstrategiska innehav

Bolagsstrategiska innehav är investeringar av särskild strategisk betydelse för respektive bolag och kännetecknas av att det är styrelserna som beslutar om köp eller avyttringar.

Ett exempel på ett strategiskt innehav är Swedbank, där Folksam äger knappt tio procent av aktierna. Värdet av aktierna i Swedbank var vid årsskiftet drygt 9,6 miljarder kronor. Sedan den initiala investeringen har värdet på innehavet tredubblats.

Totalavkastning

Målet med förvaltningen varierar mellan de olika bolagen. För Folksam Liv och KPA Pension är det att uppnå högsta möjliga reala avkastning under gällande risk- och placeringsrestriktioner, medan det inom Folksam Sak och övriga bolag är att på bästa sätt bidra till en stabil och konkurrenskraftig premie. För livverksamheten ska det som minimum innebära en årlig real avkastning på i genomsnitt tre procent, mätt över en period som motsvarar försäkringsavtalens genomsnittliga löptid.

”

Jämför man totalavkastningen över fem år hamnar både Folksam och KPA Pension i den absoluta toppen

Folksam har i ett antal år och under olika marknadsförhållanden visat sig kunna hantera risker och möjligheter i kapitalförvaltningen för att skapa långsiktigt god avkastning till spararna. 2011 års totalavkastning var väl över genomsnittet för branschen och jämför man över fem år hamnar både Folksam Liv och KPA Pension i den absoluta toppen på marknaden.

Marknadsutveckling

Året inleddes med en svag svensk börsutveckling, men med uppgångar på flertalet övriga aktiemarknader. Räntor inledde svagt stigande med en stark tilltro till den svenska konjunkturutvecklingen och viss oro för inflation. Nyhetsflödet dominerades inledningsvis av protester och demonstrationer i Tunisien och Egypten för att senare i mars handla mer om jordbävningen, tsunamin och kärnkraftolyckan i Japan.

I Sverige var börsen stark en period under våren, understödd av starka bolagsrapporter. Under senare delen av våren kom tidningarna återigen mer att handla om skuldkrisen i Europa och särskilt Grekland kom i fokus igen. I södra Europa steg statsräntorna medan de i norr började sjunka när kapital sökte sig till statsfinansiellt starkare länder som Tyskland och Sverige.

Efter sommaren blev det statsfinansiella läget akut i framför allt Grekland och en eurokris med annalkande konjunkturförsvagning var i antågande. På några veckor sjönk börserna med uppemot 20 procent och långa svenska statsobligationsräntor sjönk med nära en procentenhet till rekordlåga nivåer. För kreditobligationer var räntenedgången betydligt mindre till följd av oro för kreditförluster och finansieringsproblem i det europeiska banksystemet. Trots intensiva försök från Europas statschefer att lösa eurokrisen steg statsräntorna i södra Europa och kapital fortsatte att söka sig till bland annat Sverige, med följd att trycket nedåt på svenska räntor var fortsatt stort. I november nådde europroblemen även Tyskland och en misslyckad statsobligationsemission fick till följd att den svenska räntan blev väsentligt lägre än den tyska. Under året som helhet sjönk den svenska börsen med cirka 14 procent och internationella börser, sammavägda som MSCI World-index, gick ner med fem procent i lokal valuta, men två procent i svenska kronor – till följd

Totalavkastning, %	2011	2010	2009	2008	2007	Genomsnitt 5 år
Folksam Sak	6,9%	6,7%	8,1%	2,5%	3,5%	5,5%
Folksam Liv	6,5%	8,7%	10,3%	0,9%	1,8%	5,6%
KPA Pension	5,6%	8,2%	12,4%	6,3%	-3,0%	5,8%

av valutakursförändringar under året. Den 5-åriga statsobligationsräntan som vid början av året låg på nivåer upp emot 3,3 procent bottnade i december på 1,0 procent.

Fastighetsmarknaden i Sverige var under året relativt stark, framförallt under första halvåret, men efter sommaren noterades en viss avmattning. För kommersiella fastigheter var lokalefterfrågan fortsatt god och bidrog till en god värdeutveckling. Efterfrågan på bostäder i storstadsområdena är fortfarande hög och bidrar också till en god värdeutveckling. Det finns ett ökande intresse i marknaden för bostadsfastigheter med inriktning på äldreboende.

Riskhantering

Förmågan att identifiera, förebygga och hantera risker är viktig. De risker som hanteras på rätt sätt kan leda till nya möjligheter och värdeskapande, medan risker som inte behandlas rätt kan leda till stora skador och kostnader. Folksam risker hanteras på ett enhetligt sätt och utgår från en helhetssyn på risksituationen i både nutid och framtid.

Folksam är exponerat mot en mängd olika risker, vilka alla påverkar företagets finansiella ställning, resultat och måluppfyllelse. Dessa risker delas in i kategorier, som i sin tur delas upp i olika risktyper. Riskkartan här intill är en gemensam bruttokarta och anpassas för respektive bolag inom Folksam.

1. Försäkringsrisker

Hantering och värdering av risker i försäkringsverksamheten är grundläggande för alla försäkringsbolag. Korrekt prissättning av riskerna tryggar Folksams långsiktiga lönsamhet. Det är även viktigt att säkerställa att reservavsättningarna är tillräckliga.

Riskerna hanteras genom utvecklade försäkringsmatematiska metoder och genom kontinuerlig uppföljning av antaganden. Underlag för uppföljning är både interna och externa beståndsdata, justerade för framtida förväntade trender.

Skadeförsäkringsrisk

För att hantera **teckningsrisken*** ser Folksam regelbundet över prissättning, försäkringsvillkor och teckningsregler i syfte att diversifiera riskurvalet och

*Risken att premien inte täcker de kostnader som är förknippade med försäkringsavtalet.

Riskkategorierna koncentrationsrisk och matchningsrisk kan beskriva risker både inom försäkringsrisker och finansiella risker.

få täckning för de kostnader som är förknippade med försäkringsavtalet. I samband med detta anges också de begränsningar som säkerställer att riskurvalet är anpassat till de riktlinjer som respektive styrelse fastställt.

Teckningsrisken är generellt högre inom personförsäkring än inom egendomsförsäkring. Anledningen till detta är att personskador i allmänhet tar längre tid att reglera och att det därmed är svårare att fånga upp nya trender. Den långa handläggningstiden innebär också att eventuella lagändringar kan få större effekter.

Avsättningsrisken, det vill säga risken för att reserverna inte räcker för att reglera inträffande skador, hanteras genom utvecklade försäkringsmatematiska metoder och en noggrann kontinuerlig uppföljning av anmälda skador och utbetalningsströmmar. Avsättningarna kontrolleras och utvärderas löpande i det ordinarie boksluts- och prognosarbetet.

I stort sett samtliga försäkringskontrakt löper på ett år med en rättighet för försäkringsgivaren att avböja förlängning, eller att ändra villkor och förutsättningar vid förlängning.

Livförsäkringsrisk – Sparandeförsäkringar

Försäkringsränterisken har stor betydelse för traditionell livförsäkring, både vid **tecknande** och vid beräkning av **avsättningar**. I samband med tecknande är risken att den garanterade räntan är för hög i förhållande till ränteläget, vilket får konsekvenser för solvens och riskutrymme. Försäkringsränterisken vid beräkning av avsättningar, det vill säga risken för att värdet av skulden ökar på grund av sjunkande marknadsräntor, var en av de väsentligare riskerna under 2011. Även **livsfallrisken**, det vill säga risken att livslängdens underskattas i samband med tecknande och vid beräkning av avsättningar, har stor betydelse inom sparandeförsäkring. Därutöver finns **dödsfallrisk**, **driftskostnadsrisk** och **annulationsrisk**.

Risken i avsättningarna för **fondförsäkring** och försäkring med villkorad återbäring är mycket begränsad för företaget eftersom försäkringstagaren står den finansiella risken.

Livförsäkringsrisk – Riskförsäkringar

Felaktiga antaganden om **dödsfall**, **sjuklighet** eller **driftskostnader** kan medföra förluster om premien inte täcker försäkringens skade- och driftskostnader (**teckningsrisk**) eller om avsättningarna inte blir tillräckliga för skador som inte slutreglerats (**avsättningsrisk**). Riskerna hanteras genom årlig analys av dödlighet, sjuklighet och driftskostnader, som grund för eventuella beslut om förändringar av premier eller avsättningar.

Risk vid fördelning av överskott

Enligt försäkringsrörelselagen (2010:2043) ska fördelning av överskott i livförsäkringsbolag styras av försäkringarnas bidrag till överskottet. Risker vid överskottshantering finns både i samband med hur mycket överskott som fördelas på kundernas försäkringar som återbäring och i samband med hur utbetalning av överskott fördelas över tiden.

Konsekvensen av felaktig överskottshantering är en oskäligen fördelning av överskott mellan olika försäkringar. Riskerna vid fördelning av överskott hanteras genom löpande översyn och uppdatering av antaganden och kollektiv konsolidering samt genom utformningen av försäkringstekniska riktlinjer och försäkringsvillkor.

Koncentrationsrisk

Folksam tecknar skadeförsäkringar i hela Sverige i samtliga av de stora försäkringsklasserna. Försäkringsportföljen är tack vare det stora antalet kunder väl-diversifierad, dock med en viss övervikt på grupp-försäkringar och en undervikt av företagsförsäkringar som är ett relativt nystartat område. Försäkringarna som är knutna till grupp-försäkringsavtalen är väl spridda både åldersmässigt och geografiskt, vilket innebär att koncentrationsrisken är begränsad.

Folksam livförsäkringsverksamhet är generellt inriktad på stora kollektiv. Detta ger en riskutjämnig och minskar riskerna. De koncentrationsrisker som identifieras hanteras även genom hälsokrav i samband med tecknande av försäkring med dödsfallsrisk. Dessa krav är hårdast för individuellt tecknad försäkring, där det sker en individuell riskbedömning.

Återförsäkring

Återförsäkring är en viktig del av riskhanteringen av försäkringsrisker. Återförsäkringsprogram används framförallt som kostnadsskydd mot större skador men är också ett verktyg för att täcka överskjutande risknivåer.

Under 2011 återförsäkrade Folksam sin verksamhet genom i första hand icke-proportionella återförsäkringslösningar med självbehåll anpassade till förutsättningarna i respektive försäkringsklass.

Folksam risker hanteras på ett enhetligt sätt och utgår från en helhets-syn på risksituationen

2. Finansiella risker

Respektive styrelse har det yttersta ansvaret för förvaltningen av företags tillgångar och anger ramar och riktlinjer för hur tillgångarna ska fördelas mellan de olika tillgångsslagen. Vd ansvarar för förvaltningen av företags tillgångar inom de ramar och anvisningar som styrelsen givit samt för översynen av placeringsriktlinjerna. Den maximala risknivå som styrelsen (i respektive företag inom Folksam) har formulerat är att risknivån i

företaget inte får vara högre än att **grönt ljus** erhålls i Finansinspektionens trafikljusmodell.

Optimeringen och placeringsinriktningen av respektive bolags tillgångsportfölj görs med utgångspunkten att företaget ska tåla att utvecklingen på finansmarknaderna blir mycket svag. Uppfyllandet av de legala restriktionerna om skuldtäckning och solvens har högsta prioritet vid valet av placeringsinriktning. Först därefter ska företags interna riskpreferenser och affärsmål tas i beaktande.

För att uppnå god riskspridning fördelas innehaven på ett flertal tillgångsslag och marknader. Folksam kapitalförvaltning styr i allt väsentligt hur kapitalet placeras inom ramarna. Vissa typer av placeringar förvaltas internt medan andra är externt utlagda förvaltningsmandat.

Riskhanteringen av **marknadsrisk**, det vill säga aktiekursrisk, ränterisk, fastighetsprisrisk, valutakursrisk och övrig marknadsrisk, utgår från att anpassa risktagandet till företags valda risknivå och förväntningarna på marknadens utveckling i förhållande till företags ekonomiska styrka. Detta sker till exempel i valet av fördelning av placeringstillgångarna på tillgångsslag som ger upphov till marknadsrisk och genom olika typer av derivat, som terminer, räntederivat mm.

Kredit- och motpartsrisk hanteras genom att endast tillåta placeringar i värdepapper med hög kreditvärdighet.

Den största risken för ett livförsäkringsbolag är att inte långsiktigt kunna täcka avtalade förpliktelser gentemot försäkringstagarna. För att hantera denna **matchningsrisk** beaktas särskilt försäkringsåtagandenas art och löptid vid sammansättningen av placeringstillgångarna.

Folksamns största **koncentrationsrisk** är aktieinnehavet i Swedbank. Denna koncentrationsrisk beaktas vid valet av placeringsinriktning och särskilt vid sammansättningen av aktieportföljerna i Folksamns moder- och dotterbolag. Placeringarna ska som huvudregel kunna användas för skuldtäckning vilket också innebär att risken för alltför stora enhandsengagemang hålls låg. **Likviditetsrisk** anses vara av ringa betydelse i den

totala riskbilden för Folksam. Genom att tillgångarna i huvudsak placeras i marknadsnoterade värdepapper med hög likviditet säkerställs att likviditetsrisken hålls på en låg nivå.

3. Verksamhetsrisker

Identifiering och värdering av dessa riskkategorier sker främst genom självutvärdering där det görs en kvalitativ bedömning av påverkan och sannolikhet för att risken inträffar. Samtliga risker förses med **riskägare** och **åtgärdsansvariga** som bland annat ansvarar för att riskerna kontinuerligt följs upp.

Information om realiserade risker samlas systematiskt i Folksamns incidentrapporteringssystem och är en viktig del vid **självutvärderingen**.

Riskhanteringsprocessen

Riskhanteringsprocessen omfattar att **identifiera, värdera, hantera, övervaka** och **rapportera** alla väsentliga risker.

Identifiera

På ett enhetligt och systematiskt sätt identifieras och kartläggs risker i enlighet med företagets riskkategorisering. Identifierade risker beskrivs, registreras och kategoriseras. Till samtliga risker kopplas också

uppgifter om vilka enheter och vilka bolag som berörs. Alla identifierade risker tilldelas en riskägare och åtgärder tas fram för att hantera och förebygga riskerna.

Värdera

Risker värderas på ett enhetligt sätt och kvantifieras, där så är möjligt, med vedertagna mätmetoder. Risker kan värderas mer eller mindre precist, och beroende på risktyp är värderingen kvantitativ (mätning) eller kvalitativ (bedömning). Trafikljuset, som är Finansinspektionens verktyg för mätning av risker i försäkringsbolag, används som metod för att värdera både försäkrings- och finansiella risker (marknadsrisker och kreditrisker).

För att beräkna hur mycket kapital företaget enligt Trafikljuset behöver för att täcka sina risker utförs ett antal fördefinierade stressscenarier. De olika scenarierna ger upphov till det totala kapitalkravet (enligt Trafikljuset) på företaget och sätts i relation till företagets tillgängliga kapital.

Hantera

Hanteringen av risker sker med hjälp av regelverk, processer och kontrollaktiviteter. Det är verksamhetens och företagsledningens ansvar att prioritera de åtgärder som planeras för att styra eller begränsa risken.

Övervaka

Övervakning innefattar den löpande bevakningen av risker och åtgärder, samt att riskerna ligger inom fastställda limiter. Det är den operativa verksamheten som ansvarar för att åtgärder och risker kontinuerligt övervakas.

Rapportera

Samtliga väsentliga risker rapporteras till styrelse och vd för att ge en allsidig och saklig bild av den totala risksituationen. Rapportering av den aggregerade risksituationen sker genom skriftliga riskrapporter.

Organisation och ansvarsfördelning

För att tydliggöra styrning och ansvar för riskhantering och riskkontroll görs en uppdelning av verksamheten i tre ansvarslinjer.

Den första ansvarslinjen utgörs av enheter, moder- och dotterbolag samt utlagd verksamhet. Dessa ansvarar för att leda verksamheten så att de av styrelsen fastställda målen uppfylls. De äger och hanterar risker, det vill säga ansvarar för riskhanteringsaktiviteter, uppföljningar samt regelefterlevnad.

Den andra ansvarslinjen utgörs av styrnings- och kontrollfunktioner som ska säkerställa en ändamålsenlig och effektiv riskhantering. Styrnings- och kontrollfunktionerna stödjer och följer upp den första ansvarslinjen utifrån ramverk för intern styrning och kontroll, ansvarar för att ha en övergripande bild av risksituationen i företaget och rapporterar denna till styrelse och vd.

Den tredje ansvarslinjen utgörs av internrevision. Internrevisionen granskar och utvärderar, på styrelsens uppdrag, den interna styrningen och kontrollen inklusive riskhantering.

Medarbetare

Folksam ska vara en attraktiv arbetsgivare med engagerade och ansvarstagande medarbetare som skapar kundnytta. För att leva upp till detta arbetar Folksam strategiskt och målinriktat med exempelvis anställningsvillkor, rekrytering, kompetensutveckling, ledarskap, prestationsstyrning samt arbetsmiljö och hälsa.

Förmånliga villkor skapar trygghet och motivation

Folksam ska vara en attraktiv arbetsgivare med kända och konkurrenskraftiga erbjudanden till nuvarande och framtida medarbetare. Under året lanserades ett **försäkringspaket** för alla anställda som innehåller hemförsäkring, olycksfallsförsäkring, sjuk- och efterlevandeförsäkring och sjukvårdsförsäkring. Erbjudandet innehåller även rabatt på olika sakförsäkringar. Syftet är att skapa långsiktig trygghet i vardagen, till exempel genom snabb tillgång till rådgivning och sjukvård. För att säkerställa att alla har det skydd de behöver erbjuds under året även möjlighet till personlig rådgivning inom sparande och försäkring.

Folksam har en **ersättningspolicy** som utgår från gällande regelverk och företagets grundläggande värderingar. Den omfattar alla anställda och ska främja

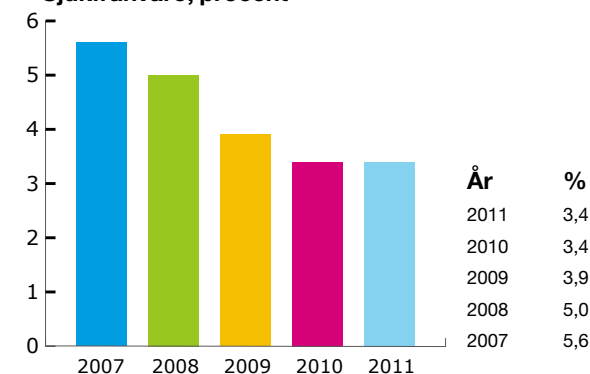
en effektiv riskhantering, skapa en positiv inställning till förändring och utveckling samt stimulera till goda arbetsinsatser. Under 2011 uppdaterades policyn i enlighet med Finansinspektionens nya regler.

Pilotprojekt för minskad sjukfrånvaro

Sjukfrånvaron låg kvar på samma nivå som 2010, men arbetet fortsatte med olika åtgärder för att främja hälsa och förebygga ohälsa.

Under 2011 genomfördes ett pilotprojekt för en telefon-tjänst som erbjuder **sjukvårdsrådgivning** i samband med sjukanmälan. Syftet är att ge medarbetarna det stöd som krävs för att behålla en god hälsa och snabbare fånga upp signaler på ohälsa för att jobba mer förebyggande.

Sjukfrånvaro, procent

Medarbetare	2011	2010	2009	2008
Antal medarbetare	3 400	3 637	3 863	3 510
varav kvinnor	51%	50%	50%	49%
varav män	49%	50%	50%	51%
Medelålder	45,2 år	45,5 år	45,3 år	44,8 år
Antal chefer ¹⁾	334	360	347	311
varav kvinnor	47%	43%	44%	44%
Varav män	53%	57%	56%	56%
Personalomsättning ²⁾	8,0%	4,7%	5,6%	8,0%

¹⁾ Antal chefer är enligt definitionen "chef med personal- och verksamhetsansvar".

²⁾ Personalomsättning är enligt definitionen lägst antal av antalet nyanställda eller avgångna under året i procent av antalet anställda i december.

Piloten visade att i snitt förkortades varje sjukdoms-tillfälle med en dag och de flesta medarbetare hade en positiv upplevelse av tjänsten. För att sänka sjuktagen ytterligare införs tjänsten i hela Folksam från 2012.

Attraktiv arbetsgivare

För att säkra **kompetensförsörjningen** på lång sikt fokuserar Folksam på att stärka sin profil som arbetsgivare. Under 2011 fortsatte utvecklingen av utbildnings-samarbeten med universitet, högskolor och yrkeshögskolor. Samarbetena innebär bland annat deltagande med case i olika utbildningar samt erbjudanden om praktikplatser, examensjobb och sommarjobb för studenter från valda program. Folksam medverkade dessutom på femton arbetsmarknadsdagar i samarbete med några av de universitet som bäst kan stödja kompetensförsörjningen på sikt.

Under året fortsatte utvecklingen av den nya karriärwebben folksam.se/jobba för att stärka kommunikationen med potentiella medarbetare. Den användes till exempel i stora rekryteringskampanjer inom försäljning och IT och hade under året i snitt strax under tio tusen besökare per månad.

Jämställdhet och mångfald

Könsfördelningen i företagsledningen förbättrades. Andelen kvinnliga chefer totalt i företaget ökade något och ligger nu på 47 procent.

Folksam arbetar **mångfaldsinriktat** inom rekrytering och ledarutveckling. Som en del i att främja mångfald och motverka fördomar fortsatte arbetet med att genomföra mångfalddialoger i arbetsgrupperna, exempelvis genom att spela fördomsspelet Identitus.

Kompetensutveckling

Folksam vill satsa på sina **ledare**, stödja deras utveckling och rusta dem för att möta strategiska utmaningar och förändringar. Under året stärktes erbjudandet inom

ledarutveckling genom att två nya ledarskapsprogram för högre chefer togs fram. Att skapa nätverk och helhetsförståelse är viktiga steg mot målet att ha chefer som skapar kundnytta genom att ge förutsättningar för rätt prestationer.

Under 2011 genomfördes en översyn av hur Folksam jobbar med att styra **individuella prestationer**. Att förstå meningen med det jobb man gör, ha möjlighet att själv kunna påverka och få användning av sin kompetens skapar engagemang och motivation. Medarbetarna fick ta ansvar för att utveckla sitt beteende i mötet med

Medarbetarundersökningen visade mycket bra värden för bland annat ledarskap, mål- och resultatstyrning

kunderna genom att reflektera efter varje samtal och träna på de delar som behövde utvecklas. Genom att vara lyhörd, se kundens hela behov och föreslå den bästa lösningen skapade man förtroende och kundnytta. Målet är att införa arbetssättet i fler delar av Folksam.

Engagerade medarbetare

I den årliga **medarbetarundersökningen** Fokus uppnåddes 92 procents svarsfrekvens. Resultatet visade även 2011 mycket bra värden för bland annat ledarskap-, mål- och resultatstyrning.

Intern samverkan är ett område som Folksam fokuserat på och det visade sig genom förbättrade värden i mätningen. Områden som fick lägre värden 2011 var bland annat

upplevelsen av stress och trivseln i arbetssituationen. Pågående förändringar och nya arbetssätt påverkade sannolikt detta.

Personalomsättningen ökade jämfört med 2010. Förklaringen var främst pågående omställningsarbeten, samordning mellan bolagen och pensionsavgångar.

Ansvarsfull påverkan

Allt arbete som sker i Folksam ska vara målstyrt mot visionen att ”människor ska känna sig trygga i en hållbar värld”.

Visionen syftar på omsorg om naturen och samhället samt att hållbar utveckling är en av det mest angelägna frågorna att beakta. Hållbarhetsfrågor genomsyrar hela verksamheten, bland annat var Folksam det första företaget i Sverige som helt klimatkompenserade för sina koldioxidutsläpp redan 2006.

Folksams storlek ger möjlighet att påverka. Krav på leverantörer, exempelvis när det gäller reparationer av de hus och bilar som är försäkrade, kan därför göra stor skillnad. Folksams höga miljökrav har bidragit till en högre miljöstandard hos flera stora underleverantörer. De delar av Folksam som har störst möjlighet att göra skillnad har miljöcertifierats enligt ISO 14001, den vedertagna internationella standarden inom miljöledningssystem.

Den som har kunskap och möjlighet att påverka samhällsutvecklingen till det bättre är skyldig att göra detta. Det har Folksam gjort sedan företaget grundades för över hundra år sedan. ”Ansvarsfull påverkan” är ett av styrelsernas fem strategiska fokusområden och omfattar Folksams förebyggande arbete inom trafik-säkerhetsforskning, miljö- och hållbarhetsfrågor samt ägarstyrning. Folksam har ambitionen att vara en spjutspets inom samtliga dessa områden.

Bra Miljöval

2011 blev Folksam som första försäkringsbolag i världen godkänt med Bra Miljöval – världens tuffaste miljömärkningar. Det är Naturskyddsföreningen som utfärdar Bra Miljöval och märkningen omfattar bil- och småhusförsäkringar inom Folksam Sak. Märkningen är ett bevis på att Folksam tar miljöfrågan på allvar och tar ansvar för företagets klimatpåverkan.

Folksam uppfyller med märkningen Naturskyddsföreningens 43 olika kravkriterier, varav de största och mest omfattande är:

1. Återbruk och miljövänliga reparationer vid skador

Med Folksams bilförsäkring är kunderna garanterade att reparationerna utförs på ett miljövänligt sätt med hög andel av återbrukat material. Folksam ställer också hårda miljökrav på alla leverantörer, från byggmaterial till sortering av avfallet.

2. Ansvarsfulla placeringar

Folksam Saks kapitalförvaltning investerar inte i vapen, alkohol, tobak, kolkraft, kärnkraft, uran samt företag som kränker mänskliga rättigheter. Folksam påverkar dessutom övriga branscher genom att ställa konkreta krav på de berörda företagens hållbarhetsarbete och redovisning.

3. Hållbara och säkra ersättningsbilar

Folksam erbjuder en mer miljövänlig och dessutom säker bil som ersättningsbil vid skada. Kriterierna för säkerhet är tagna från Folksams årliga rapport ”Säkert och Hållbart” som bygger på statistik från verkliga olyckor i trafiken.

4. Miljömärkt el

Folksam använder ursprungsmärkt förnyelsebar energi, vindkraft, till våra kontor och fastigheter.

5. Miljövänliga inköp

Folksam gör miljövänliga inköp genom att upphandla varor, som papper, kaffe och kontorsvaror utifrån hårda miljökrav.

Folksams höga miljökrav har bidragit till en högre miljöstandard hos flera stora underleverantörer

Folksam klimatkompenserar för hela sitt fotavtryck

Folksams fotavtryck växer. Det totala klimatfotavtrycket för 2011 uppmäts till **3 975 ton CO₂e**. I jämförelse med föregående år var det en ökning med 122 ton. Det berodde främst på att klimatfotavtrycket inkluderar tre nya poster från huvudkontoret Tullgården, kaffe och pappersförbrukning samt utsläpp från trycksaker. Förutom flygresor har utsläppen från övriga aktiviteter har minskat i jämförelse med tidigare år.

I 2011 års mätning ingår till skillnad från tidigare inte enbart koldioxid utan samtliga koldioxidekvivalenter, det vill säga samtliga sex växthusgaser. Folksam strävar efter att varje år utöka antalet poster för sin klimatkompensering.

All klimatkompensering görs genom Vi-Skogen som följer Plan Vivo metoden. Träden som planteras är snabbväxande, skuggande och göder marken vilket innebär att träd och gröder kan planteras tillsammans – även kallat Agroforestry. Folksams totala fotavtryck 2011 motsvarar 23 850 träd.

Miljöklassad fastighetsförvaltning

Arbetet med att effektivisera och ställa om energiavandringen i Folksams fastigheter fortsätter. Folksam klassar sina byggnader enligt systemen Miljöbyggnad och Green building, ett enkelt och kostnadseffektivt sätt att klassa byggnader utan att ge avkall på kvaliteten. Systemet går att använda för både nya och befintliga byggnader oavsett storlek.

Miljöbyggnad administreras av Sweden Green Building Council och de indikatorer som styr klassningen är: energianvändning, inomhusmiljö (ljud, ljus, radon, fukt etc) samt förekomst av särskilt skadliga ämnen. GreenBuilding är baserat på att reducera fastighetens energianvändning med 25 procent alternativt ha en energianvändning som är 25 procent lägre än nybyggnadskraven.

Under 2011 genomgick ytterligare några fastigheter med hög energiförbrukning en djupare energikartläggning för att hitta åtgärder som kan effektivisera energianvändningen.

Ett sätt att effektivisera energianvändningen är att ersätta alla fossila bränslen med klimatneutrala. I november konverterades ytterligare en större fastighet från el- och oljepanna till fjärrvärme vilket innebär en minskad olje användning med cirka 2000 liter per år.

Folksam fastigheters första nybyggnation i Fruängen utanför Stockholm utrustades med individuell mätning för varje bostad av värme, el, kall- och varmvatten i syfte att minska energianvändningen. **Värmeförbrukningen** som står för den största klimatpåverkan från Folksams verksamhet uppgår till totalt 2 075 ton CO₂

och utgör därmed 52 procent av det totala fotavtrycket. Det innebär en reduktion med 77 ton CO₂ trots att Folksams fastighetsbestånd har ökat med ca 18 000 kvadratmeter. Det kan dels förklaras med att Folksam aktivt arbetar med effektiviseringsåtgärder för att minska värmeförbrukningen samt att man under året har övergått från olje-baserad uppvärmning till fjärrvärme för vissa fastigheter.

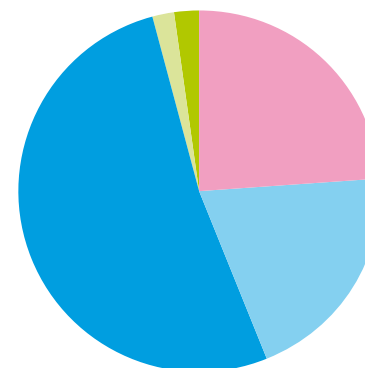
I jämförelse med 2010 minskade fastighetselförbrukningen med 6,7 kWh per kvadratmeter till 25,3 kWh/m².

Folksams elförbrukning uppgick totalt till 17 ton CO₂, vilket var en minskning med 2,4 ton i jämförelse med föregående år. All el är ursprungsmärkt vindkraft.

Ökad klimatpåverkan från tjänsteresor

Flygresor stod för 24 procent av Folksams totala fotavtryck och ökade i jämförelse med föregående år. Folksam införde ett helt nytt sälj- och rådgivaravtal i mars 2011, där många ombud som tidigare gick på ett avtal utan mil- och reseersättning nu är inkluderade. Detta var en bidragande faktor till de ökade utsläppen. Under hösten genomfördes även en stor insats för personalrådgivning vilken medförde att en grupp rådgivare reste runt i landet för att träffa medarbetare för genomgång av sparande och försäkring – även detta bidrog till det ökade antalet flygresor.

Under 2012 kommer en utförlig kartläggning av flygresorna att göras, för att skapa bättre förutsättningar att minska dem under kommande år. Antalet tågresor ökade 2011 till 1 784 (1 729). Det totala fotavtrycket från dessa resor är 3 kilo CO₂.

Utsläpp per aktivitet 2011 i procent

Flyg	24
Bilar	20
Värme	52
Papper	2
Trycksaker	2
Tåg	0
El	0
Kaffe	0

Utsläpp per aktivitet och jämförelse med föregående år

Aktiviteter	2011	2010	2009
Bilresor	800	843	944
Flygresor	940	838	989
Tåg	0,003	0,22	Ingick ej
Uppvärmning	2 075	2 152	2 226
Elförbrukning	17	19,4	620
Trycksaker	64	Ingick ej	Ingick ej
Papper	65	Ingick ej	Ingick ej
Kaffe	14	Ingick ej	Ingick ej
Totalt	3 975	3 853	4 779

Antalet körda mil i tjänsten med bil, för Folksam inklusive KPA Pension, minskade från 518 744 under 2010 till 487 680 mil 2011. De bilar som koncernledningen och beresningsskyldiga använder har Folksam möjlighet till att påverka och dessa bilar körs med Folksams hårda miljö- och säkerhetskrav.

Miljöcertifierade leverantörer

Folksam är en stor inköpare inom både drift och skadeverksamhet. Sättet att arbeta med inköpsfrågor påverkar därför i högsta grad de leverantörer som Folksam väljer att arbeta med. Folksam lägger stor vikt vid miljöprestanda och goda arbetsvillkor i produktionen av de produkter och tjänster som köps in. Det huvudsakliga syftet är att prioritera leverantörer och produkter som är miljöcertifierade.

En av de verksamheter inom Folksam som påverkar miljön mest är **bilreparationer**. För att minska miljöbelastningen vid bilreparationer återanvänder Folksam begagnade originaldelar, reparerar plastdetaljer och glastrutor i stället för att använda nya reservdelar. **Detta arbetssätt bidrog under året till att ett avfallsberg på 1 231 796 kg kunde undvikas.**

Att återanvända och reparera i stället för att köpa nytt är inte bara en vinst för miljön utan även en god affär för Folksam. Genom att arbeta på det sättet sparade Folksam 118 miljoner kronor vid reparation av skadade bilar under 2011. Totalt har återanvändning i samband med bilreparationer inneburit en besparing på 750 miljoner kronor de senaste elva åren.

Folksam har under lång tid arbetat med **IT ur olika miljöaspekter**. Genom att serverparken virtualiserats har ett stort antal servrar rationaliserats bort vilket bland annat medfört minskat energibehov.

Folksam har även avtal som ger möjlighet att lämna gamla maskiner till återvinning på ett miljömässigt korrekt sätt via nya partner.

Huvudaktiviteten för 2011 var dels outsourcing, dels att byta ut skrivarparken. Skrivarbytet påverkar förmågan till en långsiktig hållbarhet. Detta dels genom dubbel-sidig utskrift, dels genom att grundinställningen nu är svartvitt. Utöver detta minimeras onödiga utskrifter genom att medarbetarna drar sitt passerkort på plats vid skrivaren för att utskriften ska ske.

Under 2011 lyckades Folksam minska antalet trycksaker. Ambitionen är att på lång sikt minska antalet trycksaker än mer. Kunderna ska även få möjlighet att välja att få försäkringsvillkor och fakturor digitalt.

Den kunskap Folksam trafikforskning ger används för att rädda liv i trafiken

Folksam påverkar trafiksäkerheten

Trafikskador innebär stora förluster för folkhälsan och samhällsekonomi men framför allt för individen. Att minska trafikskador utgör därför en viktig del av Folksams hållbarhetsarbete. Folksam har drygt 30 års erfarenhet av forskning inom trafiksäkerhetsområdet, med tonvikt på studier av verkligt inträffade trafikolyckor. Den kunskap Folksams trafikforskning ger används för att rädda liv i trafiken. Färre trafikskador innebär även lägre kostnader för skador och därmed lägre trafikförsäkringspremier, vilket kommer Folksams kunder tillgodo.

En stor del av Folksams forskning fokuserar på att kartlägga säkerhetsnivån hos olika bilmodeller och deras skyddssystem. Resultaten används bland annat till att informera och påverka allmänhet, företag och offentlig sektor om vikten av att prioritera säkerhet vid bilköp.

Djupstudier av bilkrockar ger ökad kunskap

För att få ökad kunskap om hur och varför personskador uppstår i trafikolyckor bedriver Folksam djupstudier av bilkrockar. I djupstudierna undersöks data från svarta lådor, som registrerar krockkrafterna vid en kollision, kombinerat med detaljerad information om bland annat personskador, krockens händelseförlopp och bilens deformationer. Tonvikten läggs på skador som leder till död eller invaliditet. Studier av detta slag är unika i världen.

Resultaten av djupstudierna gör det möjligt att analysera hur personskador i trafikolyckor ska kunna undvikas i framtiden. Folksams krockdata har bland annat legat

Svarta lådor

Mellan 1992 och 2011 har Folksam monterat in 280 000 svarta lådor i bilar från fyra olika bilmärken i Sverige. I maj 2008 lanserade Folksam en ny svart låda som mäter krockkrafter i flera riktningar och med högre noggrannhet. Den nya lådan har till och med 2011 monterats in i 40 000 bilar. Syftet är att bättre förstå varför personskador uppstår och hur vi kan förebygga dessa.

till grund för utveckling av de krocktestprogram som används för utvärdering av bilars skyddsförmåga mot pisksnärtskador, samt för flera biltillverkares utveckling av skydd mot pisksnärtskador.

Hur säker är bilen?

I samband med en av Sveriges större trafiksäkerhetskonferenser "Tylösandsseminariet" som hölls i augusti 2011 presenterade Folksam en uppföljning av "Hur säker är bilen?" som visar bilars krocksäkerhet baserat på verkliga olyckor. Studien visar på en fantastisk utveckling av bilars krocksäkerhet. Jämför man dagens bilar med modeller lanserade på 1980-talet har risken att dödas i en bil minskat med 90 procent. Skulle alla välja bland de säkraste modellerna i listan skulle antalet skador med invalidiserande utgång minskas med cirka 30 procent. I studien placerade sig Toyota Avensis 03-08 i topp tillsammans med Volvo S60/V70/S80 98-06, båda cirka 32 procent säkrare än genomsnittet.

Bilars whiplashskydd allt bättre

Folksam har sedan 2003 presenterat krocktestresultat som visar hur väl olika bilmodeller skyddar mot pisksnärtskador vid påkörning bakifrån. Senaste krocktestresultaten presenterades 2010. Sedan 2005 har Folksam också analyserat hur väl bilars pisksnärtskydd fungerar i verkliga krockar. Generellt har bilar utrustade med ett speciellt skydd mot pisksnärtskador halften så många skador som leder till invaliditet jämfört med bilar utan sådant skydd och lanserade under samma tidsperiod (1998-2010). Skydden har också visat sig vara mer effektiva för män än för kvinnor. Det är därför viktigt att fortsatt kartlägga problematiken kring pisksnärtskador för att få allt effektivare skydd, speciellt för kvinnor. Folksam deltar därför i ett större internationellt EU-finansierat projekt med syfte att kartlägga just detta och att ta fram en kvinnlig krockdocka att använda vid utveckling av nya skydd.

HantverkARBILAR har lägre säkerhet

I december 2011 presenterades en studie som visade att bilar som ofta körs av hantverkare har klart sämre säkerhet än vanliga personbilar. De saknar i stor utsträckning den säkerhetsutrustning som i vanliga personbilar är standardutrustning. De får dessutom lägre prioritet i Euro NCAPs krocktester. Ingen av de bilar som var med i studien klarade de krav Folksam ställer på vanliga personbilar. Ett exempel från studien var att endast 37 procent av dessa bilar hade antisladd som standard, medan 98 procent av personbilar hade det. Folksam pekade på att det är ett allvarligt arbetsmiljöproblem.

Dålig krockssäkerhet vid älgkrockar

Varje år inträffar cirka 7 000 kollisioner med älgar i den svenska trafiken. Folksam presenterade i oktober 2011 en studie som visade att dagens bilar har svårt att klara en kollision med älg över 80 km/h utan stor risk för död eller svår skada. Studien omfattade både resultat från verkliga olyckor och fem krocktester och visade också att problem med viltolyckor kan minskas genom att biltillverkarna förbättrar takstrukturen och att de inför autobromssystem som kan identifiera större vilt.

Grön och säker

Den kunskap vi byggt upp genom åren har resulterat i en försäkringslösning som som premierar säkra bilar med lägre miljöpåverkan. För att uppmuntra privata bilköpare att välja dessa bilar presenterade Folksam i juni en ny försäkringslösning där premierna sänkts cirka 10 procent på en rad bilmodeller som uppfyller högt ställda krav på säkerhet och miljöpåverkan. Försäkringslösningen är i linje med Folksams policy Säkert och Hållbart.

Ansvarsfullt körsätt = lägre försäkringspremie

Folksam, MHF, SalusAnsvar och Trafikverket inledde under våren 2011 ett forskningsprojekt med målet att skapa en säkrare trafikmiljö. Projektet ska utvärdera möjligheten

att med hjälp av ett ekonomiskt incitament – en lägre bilförsäkringspremie – få bilförare att ändra sitt beteende till att köra säkrare och miljövänligare. Projektet omfattar en testgrupp på 250 privatbilar. Förarna i testgruppen erbjuds vid säker körning upp till 30 procent rabatt på sin ordinarie försäkringspremie hos SalusAnsvar. Tanken är att det ska löna sig att köra ansvarsfullt – ju mer körd sträcka inom gällande hastighetsbegränsningar, desto högre rabatt på bilförsäkringspremien. Körningen mäts med hjälp av GPS-teknik som monteras i testförarnas bilar. Testet kommer att pågå till juni 2012 och Folksam ansvarar för utvärderingen.

Stort mörkertal för cykelolyckor

Folksam presenterade data om cykelolyckor i syfte att höja medvetandet om att de står för en mycket stor del av de trafikskador som sker, och att cykelolyckor därmed borde få högre prioritet i samhället. Cykelolyckor orsakar lika många bestående personskador som bilolyckor men det har tidigare inte varit synligt i statistiken. Tidigare har nationell data grundats på polisrapporterade olyckor men sedan något år är de baserade på akutsjukhusens data. Med det gamla sättet att beskriva skadors konsekvenser var det cirka 2 000 svårt skadade bilåkande och 300 svårt skadade cyklister per år. Med det nya sättet att utvärdera trafikolyckors konsekvenser sker lika många personskador som leder till hälsoförlust på cykel som i bilolyckor, cirka 1 700 per år för respektive grupp.

Ansvarsfullt ägande

Folksam är övertygad om att företag som tar ansvar för miljö och mänskliga rättigheter är mer lönsamma på sikt. Genom kriterierna – miljö, mänskliga rättigheter och anti-korruption – påverkar Folksam de företag som bolaget investerar i.

Vissa företag utesluts oavsett hur liten deras miljöpåverkan är eller hur bra arbetsmiljö de har. De uteslutande kriterierna är tobak och illegala vapen som exempelvis klustervapen, personminor och kärnvapen.

Dessa kriterier gäller för samtliga bolag inom Folksam med två undantag. Dotterbolaget KPA Pension har beslutat om ännu hårdare uteslutningskriterier och de investerar inte heller i vapenindustrin, alkoholindustrin eller i kommersiell spelindustri samt ställer hårdare miljökrav. För Folksam Sak, som är märkt med Bra Miljöval, utesluts även i bolag inom kol, uran och kärnkraftsframställning från investering.

Folksam förvaltar cirka **285 miljarder kronor för drygt fyra miljoner kunders räkning**. Det ger makt att påverka och långsiktigt förändra samhället. Allt kapital Folksam förvaltar, oavsett om det handlar om fonder, försäkringsportföljer eller enskilda uppdrag, omfattas av etiska placeringskriterier.

Folksams ambition att påverka företag att ta sitt samhällsansvar är i högsta grad ett publikt arbete, eftersom kunskap bidrar till positiv förändring. Folksam publicerar årligen rapporter och index där vi redovisar information om företagens arbete inom bland annat miljö, mänskliga rättigheter och jämställdhet.

FN:s principer vägleder Folksam

FN:s principer för ansvarsfulla investeringar PRI (UN Principles for Responsible Investments) är ett FN-initiativ som lanserades under 2006 och bygger på sex principer. Syftet med initiativet är att föra in hållbarhetsfrågor i investeringsprocessen för institutionella investerare, pensionsförvaltare och fonder.

Folksam var den enda svenska investerare som deltog i utformningen av riktlinjerna, som gäller miljö, sociala frågor och bolagsstyrning. Folksam var även en av de första investerarna att skriva under principerna.

1. Etiska investeringar

Folksam inkluderar miljö, sociala frågor och bolagsstyrning i den finansiella analysen och beslutsprocessen

Etiken påverkar alla investeringar. Folksams arbete med att påverka företag i hållbarhetsfrågor är dels inriktat på att minska de risker som är förknippade med miljöbrott, brott mot mänskliga rättigheter och korruption, dels på att få fler att se affärspotentialen i ett ansvarsfullt företagande. 2011 granskades verksamheten i 2 632 bolag med fokus på företagens prestationer avseende miljö och mänskliga rättigheter. Granskningen har genom åren inneburit att flera företag exkluderats medan andra har strukturerat om och förbättrat sitt miljöarbete eller sitt sätt att arbeta med mänskliga rättigheter efter dialog med Folksam.

”

Allt kapital Folksam förvaltar omfattas av etiska placeringskriterier

2. Aktivt ägande

Folksam är en aktiv ägare och införlivar miljö och sociala frågor i bolagsstyrningspolicyn och arbetssättet

Folksams styrelser har fastställt en bolagsstyrningspolicy och etiska investeringskriterier för bolagens innehav. Verksamheten följs upp av en intern bolagsstyrningskommitté. Resultatet rapporteras till styrelserna.

3. Öppenhet

Folksam verkar för öppenhet och ökad rapportering om miljö, sociala frågor och bolagsstyrning i de företag vi placerar i

Sedan 2009 har Folksam, som en av 14 svenska investerare, varit med i projektet Hållbart värdeskapande för att påverka svenska börsnoterade företag i riktning mot en hållbar utveckling och ett långsiktigt värdeskapande. Hållbart värdeskapande genomförde under hösten 2011 för andra gången i ordningen en enkätundersökning bland de 100 bolag som har störst börsvärde på Stockholmsbörsen. Syftet var att försäkra sig om att företagen har adekvata ramverk för att styra och följa upp hållbarhetsfrågor. Resultaten presenterades i en rapport i januari 2012.

4. Spridning

Folksam arbetar aktivt för att principerna för ansvarsfulla placeringar ska godkännas och implementeras inom finansbranschen

Folksam distribuerar flera olika fondbolags fonder. Sedan 2010 uppmanas alla fondbolag som Folksam vidarförmedlar att ansluta sig till Principles of Responsible Investment. Folksam informerar löpande de externa fondbolagen om de uteslutningar som har gjorts på grund av Folksams etiska investeringskriterier samt efterfrågar information om hur fondbolaget agerar utifrån denna information. För etiska fonder gäller dessutom att dessa ska uppfylla de villkor som Etiska nämnden för fondmarknadsföring, ENF har fastställt.

5. Samarbete

Folksam samarbetar med andra placerare för att främja användandet av principerna

Nordiskt samarbete för ansvarsfullt företagande.

Folksam har sedan 2008 samarbetat med norska livförsäkringsbolaget KLP och finska pensionsbolaget

Ilmarinen, i Nordic Engagement Cooperation (NEC). Syftet med NEC är att koordinera bolagsstyrningsaktiviteter avseende miljö, mänskliga rättigheter och anti-korruption.

Internationellt investerarsamarbete för kontroll av arbetsvillkor i leverantörskedjan. Folksam deltog tillsammans med 13 andra investerare från olika länder världen över, i ett gemensamt projekt samordnat via sekretariatet för PRI i London. Investerargruppen kontaktade 55 börsbolag världen över med anledning av deras avsaknad av uppförandekod för underleverantörer eller en intern policy för anställda mänskliga rättigheter.

Internationellt investerarsamarbete för jämställdhet.

Under året fortsatte de nio investerare som 2010 gick ihop i ett nytt jämställdhetsinitiativ med sitt arbete. Investerargruppen, där Folksam ingår, har identifierat jämställdhet som en strategisk fråga och efterfrågat mer information om jämställdhetsarbetet i 65 utvalda börsnoterade företag. Folksam har nu genomfört möten med nio av de tio svenska företag som ingår i initiativet. Bland annat har det resulterat i att ett bolag infört en jämställdhetspolicy och att ett annat uppdaterat sin policy.

Global Network Initiative. 2011 accepterades Folksam som medlem i Global Network Initiative, GNI, en internationell organisation med syfte att arbeta för att säkra mänskliga rättigheter inom IT och telekom. Målet med Folksams medlemskap är att som investerare i IT- och telekombolag ytterligare kunna uppmärksamma dessa företag på vilken inverkan de har på yttrandefrihet och integritet på nätet och vilket ansvar de bör ta.

6. Rapportering

Folksam rapporterar om de åtgärder som vidtas och om hur arbetet för att implementera principerna för ansvarsfulla investeringar framskrider

En katt bland hermelinerna – en blogg om ägarstyrning

Folksams avdelning för Ansvarfullt ägande finns sedan 2009 på bloggen ”En katt bland hermelinerna” (www.agarstyrning.folksamblogg.se) Bloggen kompletterades 2011 med ett twitterkonto, @etikkkatten, där dagsaktuella uppdateringar löpande publicerades.

Kartläggning av ansvarsfullt företagande

Under 2011 presenterades Folksams Index för ansvarsfullt företagande för femte gången. Atrium Ljungberg fick högsta betyg för sitt arbete med mänskliga rättigheter och SKF fick för femte rapporten i rad topplaceringen för sitt miljöarbete. Atrium Ljungberg och SKF fick det högsta sammanlagda betyg för mänskliga rättigheter och miljö. Materialbranschen placerade sig i topp både för miljö och mänskliga rättigheter i en jämförelse mellan branscher. Mjukvarubranschen fick en bottenplacering för miljö och kraftförsörjningsbranschen avseende mänskliga rättigheter.

Det är tydligt att högre börsvärde, större ägarspridning och högre omsättning har samband med ett bättre arbete med mänskliga rättigheter och miljö. Företagen på Large Cap fick bättre betyg än företagen på Mid och Small Cap.

Folksams Index för ansvarsfullt företagande är den första undersökningen som kartlägger de svenska börsföretagens offentligt redovisade arbete med miljö och mänskliga rättigheter. Målet är att inspirera fler företag att ta större ansvar och arbeta mer aktivt med miljö och mänskliga rättigheter.

Solvens 2

Solvens 2 är samlingsnamnet för de nya regelverk för försäkringsbolag som nu arbetas fram inom EU. Direktivet förväntas träda i kraft 2014 och är avsett att med ett tydligt kundperspektiv stärka sambandet mellan solvenskrav och risker.

Regelverket är uppbyggt av tre pelare.

Pelare 1 – kvantitativa krav för beräkning av kapitalkrav

Pelare 2 – kvalitativa krav för regler och översyn (bolagsstyrning)

Pelare 3 – rapportering och offentlig information

Redan 2009 påbörjades anpassningen till det nya regelverket genom att Folksam styrelser beslutade om ramar och principer för genomförandet. Det konstaterades att både de interna och externa kraven kommer att öka, men att Folksam genom god styrning, riskhantering och regel efterlevnad kommer att kunna leva upp till dessa.

Syftet med Folksams Solvens 2-program är att säkerställa att verksamheten uppfyller de regulatoriska kraven. Ambitionen är att både beslut och implementeringsarbete ska utföras i den del av organisationen där respektive ansvar kommer att ligga efter programtidens slut.

Programmet fortgår enligt plan. Under 2011 intensifierades arbetet och fokuserades i huvudsak på styrning av verksamheten, kapitalkrav och rapportering. Inom programmet drivs ett rapporteringsprojekt med uppgift att skapa tillgång till spårbar, korrekt och lättillgänglig grunddata från försäkrings-, ekonomi- och finanssystem. Dessutom implementeras effektiva rapporteringsprocesser inklusive beräkningar från grunddata fram till färdiga rapporter.

I den andra delen av programmet, styrningsdelen, är målet att stärka de kvalitativa egenskaperna i bolagens organisation och regelverk. En viktig del är att se till att nyckelpersoner har tillräckliga kvalifikationer, kunskaper och erfarenheter för att kunna leda på ett sunt och ansvarsfullt sätt. Under året påbörjade Folksam därför en kartläggning inför lämplighetsprövning av nyckelpersoner.

Solvens 2 är en modernisering av hela branschen, som är bra för Folksam och våra kunder. Framgångsrika företag är de som bäst hanterar förändringar i omvärlden till sin fördel.

Folksam med dotterbolag

2011 var ett framgångsrikt år för Folksam. Premievolymerna växte och vi tog marknadsandelar inom flera områden.

Folksam Sak

Folksam Sak bedriver skadeförsäkringsverksamhet med huvudsaklig inriktning på den svenska hushållsmarknaden. Företaget erbjuder ett fullsortiment av försäkringar till hushåll och privatpersoner med bil- och boendeförsäkringar som kompletterat med företagsförsäkringar inom utvalda områden. Den operativa verksamheten bedrivs inom två affärssegment, Partner och Privat.

Resultat och marknad

Premieintäkter och marknadsandelar

Premieintäkterna (efter avgiven återförsäkring) i koncernen ökade till 9 362 (8 822) och i moderföretaget till 8 068 (7 789) miljoner kronor.

Privatmarknaden fortsätter att växa. Under 2011 fortsatte antalet helkunder i Folksam att öka och var vid årsskiftet 500 000. För att räknas som helkund krävs att man har både sin bil och sitt boende försäkrat i Folksam. För att ytterligare stärka relationerna med våra viktigaste kunder fortsatte satsningen på kundanpassade kombinationserbjudanden. Den positiva försäljningsutvecklingen av så kallade tilläggsförsäkringar fortsatte under 2011.

För att möta kundernas krav på tydligare och enklare alternativ lanserades under året erbjudandet Bas, Mellan och Plus som olika typer av hem- och villaförsäkringar. Boendeförsäkringen är den strategiskt viktigaste produkten och utgör kärnan i hela försäkringserbjudandet.

Den positiva trenden inom motor och trafik fortsätter vilket inneburit 30 000 fler personbilsförsäkringar under 2011. Folksam stärker också sin ställning inom märkesförsäkring och har nu samarbeten med Toyota/Lexus, Honda, Suzuki, Mitsubishi och Hyundai.

Folksam attraktiva erbjudande mot djurägare leder till ökade marknadsandelar. Marknadsandelen husdjursförsäkringar ökade under 2011 från 18,0 till 19,5 procent.

Företagsmarknaden fortsatte att utvecklas under året. En tydlig strategi med fokus på små företag, fastighet och motor har tagits fram.

Folksam lanserar även en enkel boguide på folksam.se under början av 2012. Boguiden ska hjälpa kunderna att välja rätt försäkring och väcka intresse för att få veta mer om våra hemförsäkringar.

Under året lanserade Folksam Sak en ny individuell barnförsäkring för alla barn som också kan tecknas via webbtjänsten.

Marknadsandelen mätt i inbetalda premier för marknaden totalt enligt Svensk Försäkrings statistik ökade till 15,4 (15,1) procent medan marknadsandelen inom hushållsmarknaden enligt Försäkringsförbundets statistik för Folksam Sakkoncernen uppgick till 19,9 (19,8) procent. Marknadsandelar mätt i antal försäkringar uppgick för separat hemförsäkring till 48,3 (49,8) procent, inom villahemförsäkring till 28,1 (28,8) procent och inom personbilsförsäkring till 21,5 (21,7) procent.

Resultat

Koncernens resultat före bokslutsdispositioner och skatt uppgick till 1 749 (1 712) och för moderföretaget till 1 386 (1 751) miljoner kronor. Försäkringsrörelsens resultat försämrades till följd av ökade skadekostnader samtidigt som kapitalavkastningen starkt bidrog till det positiva resultatet.

Försäkringsersättningarna (efter avgiven återförsäkring) ökade under 2011 och uppgick för koncernen till -7 983 (-7 265) och för moderföretaget till -6 909 (-6 354) miljoner kronor. En betydande förklaring är att den reala räntan, som används för att diskontera avsättningen för skadelivräntor, sjunkit kraftigt under 2011. Avsättningen för skadelivräntor ökade med 653 miljoner kronor, vilket påverkar det försäkringstekniska resultatet negativt. 2011 års skadeutfall påverkades som föregående år av väderrelaterade skadehändelser, men den väsentligaste orsaken till skadekostnadsökningen är allmänt ökade skadekostnader inom hem, villa och fritidshusförsäkringarna. Exempelvis har läckageskador, det till beloppen största skademomentet i villahemförsäkringen, ökat kraftigt de senaste tre åren. Antalet anmälda skador i koncernen under 2011 ökade jämfört med tidigare år, 8 procent för bilförsäkring och 14 procent för hem, villa och fritidshusförsäkring. Under 2011 löstes en återförsäkringsfordran på General Re på ca 800 miljoner kronor med en resultateffekt på -47 miljoner kronor.

Totalkostnadsprocenten ökade i moderföretaget till 103,8 (98,6) procent. Driftkostnaderna ökade under året med 145 miljoner kronor. De ökade kostnaderna beror främst på pensionsavsättningar till KP Pensionsstiftelsen där de anställdas pensioner tryggas, som blev 113 miljoner högre än 2010, vilket var ett år med exceptionellt god avkastning. Driftkostnader belastades

också av den pågående anpassningen till Solvens 2. Driftskostnadsprocenten som andel av premierna ökade till 18,2 (17,0) procent. Driftkostnaderna påverkas samtidigt positivt av det fortsatta arbetet med att utveckla och effektivisera organisation och processer.

Finansiell ställning och kapitalstyrka

Konsolideringskapitalet i koncernen respektive moderföretaget fortsatte att stärkas och uppgick till 10 358 (9267) för koncernen respektive 10 240 (8 821) miljoner kronor för moderföretaget. Konsolideringsgraden uppgick till 107 (102) i koncernen samt 123 (110) procent i moderföretaget.

Avkastning

Totalavkastningen 2011 på bolagets tillgångar blev 6,9 (6,7) procent, motsvarande 1 825 (1 652) miljoner kronor. Det som i huvudsak förklarar totalavkastningen är bolagets strategiska tillgångsfördelning, vilken bland annat styrs av försäkringsåtagandenas art och bolagets risktolerans. Årets goda avkastning förklaras

huvudsakligen av en bra avkastning på räntebärande placeringar, till följd av kraftigt sjunkande räntor, och en bra avkastning på fastigheter. Aktieexponeringen som till största delen består av aktier i Swedbank var vid årets utgång ca 12 procent. Avkastningen på aktier blev negativ. Valutaexponeringen har under året ökat från cirka 4 procent till cirka 8 procent i syfte att uppnå en ökad diversifiering. Tillgångarnas ränterisk har varit väl matchad med de försäkringstekniska avsättningsarnas ränterisk.

Dotterföretag

Tre Kronor Försäkring AB fortsatte växa. Premieintäkterna (efter avgiven återförsäkring) ökade med 57 procent och uppgick till 581 (370) miljoner kronor. Resultat före skatt uppgick till -1 (-47) miljoner kronor. Resultatförbättringen från förra året berodde både på en förbättring av det tekniska resultatet samt bättre resultat från kapitalförvaltningen. Beståndet fortsatte öka, mätt i antal försäkringsavtal var ökningen 27 procent. Konsolideringskapitalet uppgick till 158 (155) miljoner kronor.

Svenska Konsumentförsäkringar ABs premieintäkter för egen räkning ökade med 7 % till 713 (664) miljoner kronor. Resultat för 2011 uppgick till 21 (-22) miljoner kronor. Resultatförbättringen förklaras av högre premieintäkter och högre kapitalavkastning under året. Konsolideringskapitalet uppgick till 507 (487) miljoner kronor.

Folksam Sak totalavkastning, moderföretaget

Mkr	Ingående marknadsvärde 2011-01-01	Utgående marknadsvärde 2011-12-31	Total- avkastning 2010 Mkr	Total- avkastning 2011 %	Total- avkastning 2010 %	Total- avkastning 2009 %	Total- avkastning 2008 %	Total- avkastning 2007 %
Räntebärande	18 382	21 480	1 476	7,6	2,2	4,1	6,7	2,9
Aktier	4 566	3 786	9	-1,0	33,0	55,2	-49,9	-2,4
Alternativa placeringar	158	576	27	2,4	-6,7	-13,3	-12,2	6,7
Fastigheter	1 865	2 117	198	10,6	1,7	-4,1	6,3	10,3
Bolagsstrategiska innehav	993	791	33	3,7	4,6	-2,9	12,2	10,9
Säkringsinstrument	18	42	82	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
Summa	25 981	28 792	1 825	6,9	6,7	8,1	2,5	3,5

Totalavkastningstabellen är uppställd enligt rekommendation från Svensk Försäkring och bolagets riktlinjer för mätning och rapportering av totalavkastning.

Femårsöversikt och nyckeltal, Mkr

Koncernen	2011	2010	2009 ¹⁾	2008	2007 ²⁾
Resultat					
Premieinkomst (efter avgiven återförsäkring)	9 697	9 125	8 552	8 040	8 328
Premieintäkt (efter avgiven återförsäkring)	9 362	8 822	8 579	8 133	8 207
Kapitalavkastning netto i försäkringsrörelsen	641	643	626	705	773
Övriga tekniska intäkter (efter avgiven återförsäkring)	26	30	107	78	51
Försäkringsersättningar, netto	- 7 983	- 7 265	- 6 747	- 5 416	- 6 120
Driftskostnader i försäkringsrörelsen	- 1 734	- 1 575	- 1 608	- 1 824	- 1 543
Återbäring och rabatter, netto	- 9	- 1	6	- 24	- 4
Övriga tekniska kostnader (efter avgiven återförsäkring)	-	- 38	- 1	- 1	- 2
Försäkringsrörelsens tekniska resultat	303	616	962	1 651	1 362
Återstående kapitalavkastning	1 457	1 074	1 279	- 144	- 297
Övrigt	- 11	23	13	- 4	- 14
Resultat före bokslutsdispositioner och skatt	1 749	1 713	2 254	1 503	1 051
Ekonomisk ställning					
Placeringsstillgångar till verkligt värde	29 225	25 664	24 804	24 885	26 249
Försäkringstekniska avsättningar (efter avgiven återförsäkring)	23 456	21 874	20 769	20 152	20 227
Konsolideringskapital					
Beskattat eget kapital	7 717	6 866	5 446	5 989	4 594
Efterställda skulder	-	-	1 475	975	975
Uppskjuten skatteskuld	2 462	2 255	1 745	1 172	981
Övervärden i placeringstillgångar					
Placeringar i koncernföretag	-	146	216	357	665
Andra finansiella placeringstillgångar	-	-	-	-	-
Totala övervärden	179	146	216	357	665
Totalt konsolideringskapital	10 358	9 267	8 882	8 493	7 215

Koncernen (forts)	2011	2010	2009 ¹⁾	2008	2007 ²⁾
Nyckeltal					
Resultat av skadeförsäkringsrörelsen					
Skadeprocent	85	82	79	67	75
Driftskostnadsprocent	19	18	19	22	19
Totalkostnadsprocent	104	100	97	89	93
Resultat av kapitalförvaltningen					
Direktavkastning, procent (3)	3,5	2,2	2,7	4,4	3,7
Totalavkastning, procent	6,9	6,8	8,2	2,2	3,3
Ekonomisk ställning					
Konsolideringsgrad, procent	107	102	104	106	86

¹⁾ Omräknat med anledning av övergång till full IFRS i koncernredovisningen samt för avsättning till pensioner och liknande förpliktelser. Tidigare år är inte omräknade avseende denna principförändring.

²⁾ Omräknat med anledning av ändrad värderingsprincip för försäkringstekniska avsättningar som inte klassificerats som tjänstepensionsförsäkringar.

³⁾ Direktavkastning har omräknats för år 2009 enligt FFFS 2009:12. Redovisade nyckeltal avseende direktavkastning för åren 2007-2008 är beräknade enligt FFFS 2008:26.

Femårsöversikt och nyckeltal, Mkr

Moderföretaget	2011	2010	2009 ¹⁾	2008	2007 ²⁾
Resultat					
Premieinkomst (efter avgiven återförsäkring)	8 292	7 989	7 607	7 200	7 514
Premieintäkt (efter avgiven återförsäkring)	8 068	7 789	7 704	7 298	7 410
Kapitalavkastning netto i försäkringsrörelsen	608	613	595	668	737
Övriga tekniska intäkter (efter avgiven återförsäkring)	25	30	75	50	50
Försäkringsersättningar, netto	- 6 909	- 6 354	- 6 103	- 4 817	- 5 558
Driftskostnader i försäkringsrörelsen	- 1 467	- 1 322	- 1 378	- 1 594	- 1 350
Återbäring och rabatter, netto	- 9	- 1	6	- 24	- 4
Övriga tekniska kostnader (efter avgiven återförsäkring)	-	-	- 1	- 1	- 3
Försäkringsrörelsens tekniska resultat	316	755	898	1 580	1 282
Återstående kapitalavkastning	1 079	999	1 301	- 21	- 219
Övrigt	- 9	- 3	- 3	- 3	- 2
Resultat före bokslutsdispositioner och skatt	1 386	1 751	2 196	1 556	1 061
Ekonomisk ställning					
Placeringsstillgångar till verkligt värde	28 164	25 032	24 058	23 665	25 112
Försäkringstekniska avsättningar (efter avgiven återförsäkring)	21 719	20 302	19 422	18 897	19 051
Konsolideringskapital					
Beskattat eget kapital	2 313	2 131	1 920	3 032	2 547
Obeskattade reserver	7 142	5 998	5 189	3 707	2 587
Efterställda skulder	-	-	975	975	975
Uppskjuten skatteskuld	606	546	315	150	201
Övervärden i placeringstillgångar					
Placeringar i koncern- och intresseföretag	179	146	216	359	667
Totala övervärden	179	146	216	359	667
Totalt konsolideringskapital	10 240	8 821	8 615	8 223	6 977

Moderföretaget, (forts)	2011	2010	2009 ¹⁾	2008	2007 ²⁾
Kapitalbas	9 989	8 548	7 838	7 346	6 052
Erforderlig solvensmarginal	1 404	1 296	1 263	1 322	1 429
Gruppbaserad kapitalbas	10 065	8 607	7 971	7 471	6 181
Gruppbaserad solvensmarginal	1 655	1 509	1 443	1 487	1 592

Nyckeltal

Resultat av skadeförsäkringsrörelsen

Skadeprocent	86	82	79	66	75
Driftskostnadsprocent	18	17	18	22	18
Totalkostnadsprocent	104	99	97	88	93

Resultat av kapitalförvaltningen

Direktavkastning, procent (3)	3,2	2,3	3,0	4,9	3,9
Totalavkastning, procent	6,9	6,7	8,1	2,5	3,5

Ekonomisk ställning

Konsolideringsgrad, procent	123	110	113	114	92
-----------------------------	-----	-----	-----	-----	----

¹⁾ Omräknat med anledning av ändrad redovisningsprincip för avsättning till pensioner och liknande förpliktelser. Tidigare år är inte omräknade avseende denna principförändring.

²⁾ Omräknat med anledning av ändrad värderingsprincip för försäkringstekniska avsättningar som inte klassificerats som tjänstepensionsförsäkringar.

³⁾ Direktavkastning har omräknats för år 2009 enligt FFFS 2009:12. Redovisade nyckeltal avseende direktavkastning för åren 2007-2008 är beräknade enligt FFFS 2008:26.

Folksam Liv

Folksam Liv bedriver livförsäkringsverksamhet med inriktning på den svenska marknaden. Företaget erbjuder tjänstepension och pensionssparande till privatpersoner direkt eller via samarbeten samt grupp-försäkring och annan personriskförsäkring. Den operativa verksamheten bedrivs inom tre affärssegment, Partner, Kollektivavtalad affär och Privat.

Resultat och marknad

Premieinkomster och marknadsandelar

Premieinkomsten för egen räkning i moderföretaget ökade med 12 procent till 7 130 (6 339) miljoner kronor. Den största ökningen avser avgiftsbestämd traditionell försäkring som ökar med 21 procent till 3 701 (3 047) miljoner kronor. Det var framförallt genom nya partnersamarbeten som ökningen uppnåddes. För förmånsbestämda tjänstepensioner ökade premieinkomsten med 278 miljoner kronor till största del hänförligt till inlösen från Konsumentkooperationens pensionsstiftelse. För grupp-försäkringar minskade premierna med 6 procent vilket var betydligt lägre jämfört med 2010.

Inom traditionell livförsäkring ökade premierna under 2011. Trendbrottet förklaras till en stor del av att sparare tenderar att välja traditionella livförsäkringar när det råder osäkerhet på marknaden. En annan förklaring är att den mediala uppmärksamheten under hösten har höjt medvetenheten bland spararna kring vikten av att välja ett finansiellt starkt försäkringsföretag. Både Folksam Liv och KPA Pension tillhör de absolut starkaste alternativen.

Anpassade gruppliv- och sjuk- och olycksfallsförsäkringar erbjuds fackförbund, företag och organisationer, tex inom olika idrottsförbund. Från årsskiftet förändrades grupp-försäkringen till pensionsorganisationerna. Efter dialog med berörda organisationer lanserades ett nytt erbjudande där kunderna kan välja mellan tre olika ersättnings- och premienivåer.

Den totala marknadsandelen för Folksam Liv med dotterföretag ökade under 2011 till 11,1 (9,4) procent mätt som total premieinkomst för konkurrensutsatt försäkring enligt Svensk Försäkring. Folksam är därmed näst störst efter Skandia. För fondförsäkring var Folksam marknadsandel 12,6 (9,2) procent och för övrig livförsäkring 10,3 (9,5) procent. Inflyttat kapital och uppräknade fribrev räknas med som premieinkomst i statistiken.

Resultat

Resultatet före bokslutsdispositioner och skatt för 2011 uppgick i den konsoliderade koncernen till -9 371 (8 948) samt i moderföretaget Folksam Liv till -10 125 (8 885) miljoner kronor. Förändringen av resultatet hänförs främst till förändring i de försäkringstekniska avsättningarna som ökat kraftig till följd av historiskt låga marknadsräntor.

Livförsäkringsavsättningarna har ökat med 18 228 (-382) miljoner kronor under 2011 som en följd av de låga långräntorna. Inom grupp-skadeförsäkring har försäkringsersättningarna minskat efter förändring av reservberäkningen utifrån skadehistorik, vilket resulterade i en avvecklingsvinst om 964 miljoner kronor. Inom gruppliv har avsättning skett till fond för tilldelad återbäring med 752 miljoner kronor.

Driftkostnaderna ökade och uppgick till -623 (-549) miljoner kronor. Anskaffningskostnaderna ökade med 80 miljoner kronor beroende på ökad försäljning. Kostnaderna för pensionsavsättningar till KP Pensionsstiftelsen där de anställdas pensioner tryggas, som blev 24 miljoner högre än 2010, vilket var ett år med exceptionellt god avkastning. Driftkostnaderna belastas också av den pågående anpassningen till Solvens 2. Driftkostnaderna påverkas samtidigt positivt av det fortsatta arbetet med att utveckla och effektivisera organisation och processer. Förvaltningskostnadsprocenten för sparandeverksamheten uppgick till 0,4 (0,4) procent.

Avkastning

Totalavkastningen uppgick till 6,5 (8,7) procent. Folksam har under flera år och under olika marknadsförhållanden visat att företaget kan hantera risker och möjligheter i kapitalförvaltningen. Detta skapar långsiktigt god avkastning och därmed trygga pensioner. Avkastningen har till största delen genererats av stark utveckling på räntebärande tillgångar och fastigheter. Sett över den senaste 5-årsperioden har totalavkastningen i genomsnitt varit 5,6 (5,1) procent.

Finansiell ställning

Solvensgraden visar trots en sänkning på 24 procentenheter på en fortsatt god finansiell styrka och uppgick vid årsskiftet till 134 (158) procent. Solvensgraden beskriver hur väl ett livförsäkringsföretag lever upp till de garanterade åtagandena gentemot kunderna. Förenklat uttryckt kan man säga att för varje hundralapp som garanteras kunden finns det tillgångar som är värda 134 kronor. Folksam Livs starka solvens är också en förutsättning för att kunna ge en bra framtida avkastning på förvaltad kapital.

Den kollektiva konsolideringen uppgick vid årets slut för premiebestämda försäkringar till 116 (116) procent och för förmånsbestämda försäkringar till 151 (146) procent. Den kollektiva konsolideringen beskriver förhållandet mellan företagets tillgångar och hur mycket som fördelats till kunderna. Fördelningen omfattar både garanterade och ej garanterade åtaganden.

Från den 1 november 2011 sänktes återbäringsräntan från 6 procent till 4,5 procent i Folksam Liv1. I portföljen Liv2 (tidigare KP pension och försäkring) lämnades återbäringsräntan oförändrad på 11 procent. Återbäringsräntan omvärderas löpande med hänsyn till finansmarknadens påverkan på den kollektiva konsolideringen.

För 2011 har pensionstilläggen varit oförändrade medan fribreven räknats upp med 1,42 procent. För 2012 har beslut fattats om att räkna upp pensionstilläggen med 2,73 procent och fribreven med 2,89 procent. Uppräkning av pensionstillägg ligger nu i nivå med den totala inflationsnivån.

Dotterföretag

Konsoliderade dotterföretag

Folksam LO Fondförsäkring Aktiebolag (publ) med dotterföretag Folksam LO Fond Aktiebolag (publ) ägs till 51 procent av Folksam Liv och till 49 procent av LO:s Försäkringshandelsbolag.

Positionen som marknadsledande inom fondförsäkring på den upphandlade marknaden SAF-LO har under året stärkts ytterligare. Arbetet och försäljningen med inflytt av kapital inom avtalspension SAF-LO ökade kraftigt under året. Inflyttat kapital uppgick till 1 972 miljoner kronor. Antalet kunder på övriga avtalsområden låg på stabil nivå även under 2011. Premieinbetalningar totalt inkl. inflyttar av kapital uppgick under 2011 till 4 889 (3 204) miljoner kronor. Antalet kunder inom övriga avtalsområden låg på stabil nivå

även under 2011. Antalet avtal inom avtalspension uppgick per den 31 december 2011 till 694 421 (644 400) varav det största avtalet är Avtalspension SAF-LO med 593 746 (516 600). Övriga avtal är bland annat KAP-KL, ITP-K PA-KFS, PA03.

Folksam Fondförsäkring Aktiebolag (publ) (nedan Folksam Fondförsäkring) är ett helägt dotterföretag som erbjuder fondförsäkringsprodukter. Valet av fondförvaltare och fonder ses över regelbundet i en urvalprocess. Som komplement till det guidade utbudet om 70 fonder samt fondväljaren Trend lanserade Folksam Fondförsäkring kring årsskiftet ytterligare en fondplaceringstjänst för att underlätta för spararna. Fondväljaren Multi placerar i absolutavkastande fonder med daglig handel i högpresterande och inte samvarierade med varandra. Fondportföljen förvaltas aktivt där förvaltare som inte presterar optimalt kontinuerligt byts ut och ersätts med attraktivare alternativ.

Folksam Fondförsäkring träffade under 2010 avtal med Försäkringsaktiebolaget Skandia om att förvärva ett försäkringsbestånd som är kopplat till fonder som förvaltas av Svenska Lärarfonder AB, vilket tillträdde den 2 januari 2012. Samtidigt tillträdde företaget aktierna i Svenska Lärarfonder AB som förvärvades från Svenska Lärarförförsäkringar.

Folksam Fondförsäkring överlät det Brummerankutna fondförsäkringsbeståndet i februari 2011 till Brummer Life.

Bolagets premieinkomst före avgiven återförsäkring har minskat något jämfört med föregående år och uppgick till 11 (12) miljoner kronor. Fondförmögenheten för kundernas räkning uppgick vid årets slut till 15 852 (18 014) miljoner kronor och inbetalningar från sparare minskade till 3 273 (5 220).

Högsta förvaltningsdomstolen beslöt i juni 2011 att fondrabatter från fondförvaltare inte ska inkomst-beskattas och att det är korrekt att hänföra intäkten till den avkastningsbeskattade verksamheten, vilket Folksam Fondförsäkring och Folksam LO Fondförsäkring gjort.

Reda Pensionsadministration AB är ett dotterföretag som levererar tjänster främst till externa uppdragsgivare och omsättningen uppgår till 66,9 (69,3) miljoner kronor. Administrationsavtalet med SPP Livförsäkrings AB sades upp under 2010 och kommer att avslutas per den sista december 2012.

Ej konsoliderade dotterföretag

Förenade Liv Grupp-försäkring AB (publ) (nedan Förenade Liv) är ett livförsäkringsaktiebolag, som bedriver verksamhet avseende frivillig grupp-liv-, gruppsjuk-, premiebefrielse-, gruppsjukvård-, gruppefterlevandeskydd-, diagnosförsäkring samt gruppolycksfallsförsäkring.

Förenade Liv visade för år 2011 ett resultat före bokslutsdispositioner och skatt om 219 (197) miljoner kronor. Premieinkomsten före återförsäkring ökade till 841 (834) miljoner kronor.

Förenade Liv har under 2011 fokuserat på att öka premievolymen, öka anslutningen och öka antalet försäkringar per person i befintliga avtal. Dessutom har bolaget ökat nyförsäljningen av gruppavtal till företag.

KPA-gruppen, med varumärket KPA Pension, erbjuder traditionell pensionsförsäkring, fondförsäkring, livförsäkring, pensionsadministration och valcentral och kapitalförvaltning med etisk inriktning. KPA Pension är marknadsledande inom pensionsområdet i kommun-sektorn och kunderna är både arbetsgivare och anställda. Samtliga landsting och cirka 80 procent av Sveriges kommuner hade avtal med bolag inom KPA Pension.

KPA Pensions totala premieinkomster uppgick till 7,6 (7,3) miljarder kronor vilket var en ny högsta notering för KPA Pensions försäkringsverksamhet. Av beloppet

utgjorde cirka 6,7 (6,3) miljarder kronor premier för traditionell pensionsförsäkring. Totala premierna för individuella valet inom KAP-KL, där KPA Pensions-försäkring AB (publ) är trygghetsalternativet för dem som inte aktivt väljer pensionsförvaltare, uppgick till 5,6 (5,4) miljarder kronor.

Då KPA Livförsäkringsbolagets solvens var fortsatt stark har premiesatsen fortsatt kunnat sänkas. Från och med den 1 januari 2012 uppgår premiesatsen till 0,20 procent av lönesumma, genom återföring av avsättning för tilldelad återbäring, 171 mkr, blir den fakturerade premiesatsen 0,10 procent av lönesumman under 2012.

Totalavkastningen uppgick till 5,6(8,2) procent. Solvensgraden var fortsatt stark och uppgick till 143 (186) procent, minskningen hänförs helt till den kraftiga sänkningen i marknadsräntor vilket medfört kraftigt ökade avsättningar för framtida pensionsutbetalningar.

Totalavkastningstabell, moderföretaget

Mkr	Ingående marknadsvärde 2011-01-01	Utgående marknadsvärde 2011-12-31	Total- avkastning 2011 Mkr	Total- avkastning 2011 %	Total- avkastning 2010 %	Total- avkastning 2009 %	Total- avkastning 2008 %	Total- avkastning 2007 %
Räntebärande placeringar	67 718	79 925	6 326	9,2	2,2	3,0	10,2	2,4
Aktier	33 893	26 219	-3 719	-11,4	17,9	36,6	-35,0	0,4
Alternativa placeringar	993	1 838	83	5,0	-3,7	-10,2	-8,2	9,0
Fastigheter	8 391	9 110	802	9,5	5,7	1,2	1,0	18,0
Bolagsstrategiska innehav	2 804	2 710	22	0,7	0,7	-0,4	-0,7	-0,8
Säkringsinstrument	1 127	1 144	3 913	188,1	n/a	n/a	n/a	n/a
Summa	114 927	120 946	7 427	6,5	8,7	10,3	0,9	1,8

Femårsöversikt och nyckeltal, Mkr

Koncernen	2011	2010	2009 ²⁾	2008	2007 ¹⁾
Resultat					
Premieintäkt för egen räkning	694	700	723	459	15
Premieinkomst för egen räkning	6 473	5 672	6 120	6 856	4 833
Kapitalavkastning, netto	3 625	14 609	17 952	- 8 064	1 125
Försäkringsersättningar, netto	- 4 530	- 5 358	- 5 627	- 4 849	- 3 539
Förändring i livförsäkringsavsättningar	- 13 917	- 4 528	4 503	- 8 542	2 686
Driftskostnader i försäkringsrörelsen	- 996	- 924	- 951	- 970	- 724
Återbäring och rabatter, netto	- 932	- 603	- 261	- 12	- 8
Försäkringsrörelsens resultat	- 8 963	9 268	22 459	- 15 122	4 597
Återstående kapitalavkastning	106	308	250	187	176
Övrigt	- 514	- 628	- 543	1	0
Årets resultat före skatt	- 9 371	8 948	22 166	- 14 934	4 772
Ekonomisk ställning					
Placeringstillgångar till verkligt värde	160 414	157 640	137 004	119 732	98 513
Försäkringstekniska avsättningar	135 271	118 348	107 114	106 431	72 597
Konsolideringskapital					
Beskattat eget kapital	30 020	41 478	34 385	14 191	19 707
Uppskjuten skatteskuld	666	576	416	293	239
Övervärden i placeringstillgångar					
Placeringar i koncernföretag	207	207	207	304	454
Andra finansiella placeringstillgångar	-	-	-	-	-
Totalt konsolideringskapital	30 892	42 261	35 008	14 788	20 400

Koncernen (forts)	2011	2010	2009 ²⁾	2008	2007 ¹⁾
Nyckeltal					
Resultat av kapitalförvaltningen					
Direktavkastning, procent 3)	2,4	1,9	2,3	3,7	2,6
Totalavkastning, procent	6,5	8,8	10,6	1,1	2,0
Ekonomisk ställning					
Konsolideringsgrad, procent 3)	171	24	21	18	-

¹⁾ Omräknat med anledning av ändrad värderingsprincip för försäkringstekniska avsättningar som inte klassificerats som tjänstepensionsförsäkringar.

²⁾ Omräknat med anledning av övergång till full IFRS i koncernredovisningen.

³⁾ Direktavkastningen samt konsolideringsgrad har omräknats i enlighet med FFFS 2009:12.

Ej konsoliderade dotterbolag	Förvaltningskostnadsprocent	Direktavkastning procent	Totalavkastning procent	Kollektiv konsolideringsnivå procent
Förenade Liv Gruppförsäkring AB	1,6 %	3,0%	5,4%	-
KPA Livförsäkring AB	0,5%	3,3%	4,8%	222
KPA Pensionsförsäkring AB (publ)	0,3%	3,0%	5,6%	101

Femårsöversikt och nyckeltal, Mkr

Moderföretaget	2011	2010	2009 ¹⁾	2008	2007 ²⁾
Resultat					
Premieintäkt för egen räkning	694	700	723	459	15
Premieinkomst för egen räkning	6 436	5 639	6 093	6 684	4 644
Kapitalavkastning netto i försäkringsrörelsen	6 977	8 941	10 314	677	894
Försäkringsersättningar, netto	- 4 487	- 5 325	- 5 608	- 4 831	- 3 522
Förändring i livförsäkrings-avsättningar	- 18 184	382	11 998	- 17 338	2 916
Driftskostnader i försäkringsrörelsen	- 623	- 549	- 603	- 670	- 504
Återbäring och rabatter, netto	- 932	- 603	- 261	- 12	- 8
Försäkringsrörelsens tekniska resultat	- 10 125	8 885	22 650	- 15 046	4 415
Resultat före bokslutsdispositioner och skatt	- 10 125	8 885	22 650	- 15 046	4 415
Ekonomisk Ställning					
Placeringstillgångar till verkligt värde	116 217	112 675	102 978	96 717	72 509
Försäkringstekniska avsättningar	91 538	73 375	72 896	84 497	46 031
Konsolideringskapital					
Eget kapital	26 233	38 831	32 208	12 030	19 279
Obeskattade reserver	1 782	1 492	1 238	902	625
Uppskjuten skatteskuld	193	163	86	38	67
Övervärden i placerings-tillgångar					
Placeringar i koncernföretag	2 379	2 085	1 887	2 101	625
Andra finansiella placerings-tillgångar	-	-	-	-	-
Summa totala övervärden	2 379	2 085	1 887	2 101	625
Totalt konsolideringskapital	30 587	42 571	35 419	15 071	20 596

¹⁾ Omräknat med anledning av avsättning till pensioner och liknande förpliktelser. Tidigare år är inte omräknade avseende denna principförändring.

²⁾ Omräknat med anledning av ändrad värderingsprincip för försäkringstekniska avsättningar som inte klassificerats som tjänstepensionsförsäkringar.

³⁾ Omräknat med nyckeltal avseende livförsäkringsrörelsen med anledning av redovisad skadeförsäkringsrörelse. Redovisad totalavkastning är beräknad enligt Svensk Försäkrings rekommendation för rapportering av totalavkastning.

Moderföretaget, (forts)	2011	2010	2009 ¹⁾	2008	2007 ²⁾
Kollektivt konsolideringskapital	19 713	18 600	14 944	7 335	3 216
Kapitalbas	30 081	42 562	35 453	15 061	15 702
Erforderlig solvensmarginal	4 062	3 387	3 388	3 909	2 533
Kapitalbas för försäkringsgruppen	30 002	42 062	34 874	14 654	15 089
Erforderlig solvensmarginal för försäkringsgruppen	5 970	4 913	4 921	5 465	3 831
Nyckeltal³⁾					
Skadeförsäkringsrörelse					
Skadeprocent	- 101	83	70	51	-
Driftkostnadsprocent	10	10	9	17	-
Totalkostnadsprocent	- 91	93	79	68	-
Livförsäkringsrörelsen					
Förvaltningskostnadsprocent ⁴⁾	0,5	0,5	0,6	0,8	0,8
Förvaltningskostnadsprocent för sparprodukter ⁴⁾	0,4	0,4	0,5	0,5	0,5
Anskaffningskostnadsprocent	3,3	2,4	2,3	2,6	2,8
Administrationskostnadsprocent för sparprodukter	0,3	0,4	0,4	0,4	0,4
Administrationskostnadsprocent för riskprodukter	6,6	6,4	5,8	8,5	8,6
Resultat av kapital-förvaltningen					
Direktavkastning, procent ⁵⁾	3,2	2,6	2,9	3,8	3,6
Totalavkastning, procent	6,5	8,7	10,3	0,9	1,8
Ekonomisk ställning					
Konsolideringsgrad, procent ⁵⁾	171	24	21	18	-
Kollektiv konsolideringsnivå, procent					
Retrospektivreservmetoden	115,6	116,0	113,1	104,9	105,6
Pensionstilläggsmetoden	150,9	146,4	139,3	126,0	-

⁴⁾ Förvaltningskostnadsprocent beräknas enligt FFFS 2009:12. Dels beräknas förvaltningskostnadsprocent totalt för livförsäkringsrörelsen, dels beräknas förvaltningskostnadsprocent för sparprodukter exklusive riskprodukter.

⁵⁾ Direktavkastning samt konsolideringsgrad har omräknats i enlighet med FFFS 2009:12.

Förenade Liv

Förenade Liv Grupp-försäkring AB är ett livförsäkringsaktiebolag som bedriver försäkringsverksamhet enligt ömsesidiga principer avseende frivillig gruppliv-, gruppsjuk-, diagnos-, premiefrielse- och gruppensionsförsäkring samt grupp-olycksfallsförsäkring.

Affärsidén är att försäkra individer genom de organisationer och de arbetsgivare som företräder tjänstemän. I nära samverkan med avtalsparterna utvecklas och erbjuds försäkringslösningar med omtanke och som ger snabb hjälp när det behövs som mest.

Resultat och marknad

Förenade Liv visade för år 2011 ett resultat före bokslutsdispositioner och skatt om 219 (197) miljoner kronor. Företagets försäkringstekniska resultat (exkl

kapitalavkastning) uppgick till 90 (90) miljoner kronor. Årets positiva resultat var en kombination av en god kapitalavkastning och ett starkt försäkringstekniskt resultat. Premieinkomsten före återförsäkring ökade till 840 (834) miljoner kronor.

Förenade Liv är marknadsledande i grupp-försäkring till tjänstemännen och har avtal med 9 av 16 förbund och når över 90 procent av alla TCO medlemmarna. Motsvarande siffror inom Saco visar att den största ökningen av medlemmar och försäkrade skett inom Lärarnas Riksförbund, där Förenade Liv är försäkringsgivare. Totalt har Förenade Liv avtal med 5 av 24 förbund organiserade i Saco.

Avkastning

Totalavkastningen 2011 på bolagets tillgångar blev 5,4 (5,2) procent, motsvarande 152 (131) miljoner kronor. Det som i huvudsak förklarar totalavkastningen är bolagets strategiska tillgångsfördelning, vilken bland annat styrs av försäkringsåtagandenas art och bolagets risktolerans. Årets avkastning förklaras huvudsakligen av att merparten av placeringarna skett i räntebärande värdepapper vilka till följd av sjunkande räntor

haft en god avkastning. Avkastningen i aktier har varit negativ. Aktieexponeringen som vid årets ingång var cirka 25 procent hade vid årets utgång minskat till 24 procent, främst till följd av aktiekursnedgångar. Valutaexponeringen har under året varit cirka 13 procent. Durationen i bolagets räntebärande tillgångar har under huvuddelen av året varit mellan 4 och 5 år för att under slutet av året ha minskats till under 4 år.

Verksamheten under 2011

Under 2011 har Förenade Liv fattat en rad beslut som kommer att påverka bolagets framtida uppdrag och arbetssätt. Förenade Liv har fastställt vilka segment som ska prioriteras som avtalspart och vilka målgrupper bolaget i första hand ska rikta sig till inom respektive segment. Bolaget har också fattat beslut om att inrätta en förmedlardisk samt rekryterat en chef för funktionen. Förenade Liv har gjort en genomgripande storstädning och ny utveckling av bolagets affärssystem, som skapar en större flexibilitet i kombination med rationell administration. Under 2011 har bolaget haft målen att öka premievolymen, öka anslutningen och öka antalet försäkringar per person i befintliga avtal. Allt detta har framgångsrikt avklarats.

Dessutom har bolaget ökat nyförsäljningen av gruppavtal till företag. Förenade Liv har också ökat kommunikationen med bolagets kunder för att öka varumärkeskännetecknet och att skapa ännu nöjdare kunder. Det goda resultatet har medfört att Förenade Liv lanserat Villkor 2012. Detta innebär att kunderna har fått större omfattning i sina försäkringar utan någon premiehöjning. Skadeersättningarna kommer planerat att öka på sikt på grund av detta beslut. Bolaget har också delat ut 21 miljoner kronor under året, till kunderna, ur återbäringsfonden.

Totalavkastning, moderföretag, Mkr

	Ingående marknadsvärde 2011-01-01	Utgående marknadsvärde 2011-12-31	Total- avkastning 2011 Mkr	Total- avkastning 2011 procent	Total- avkastning 2010 procent	Total- avkastning 2009 procent
Räntebärande	2 031	2 301	204	9,8 %	2,4 %	2,6 %
Aktier	683	645	-64	-9,2 %	13,8 %	29,6 %
Alternativa placeringar	7	6	0	-4,2 %	-5,1 %	-10,1 %
Valuta	1	1	13	n/a	n/a	n/a
Summa	2 721	2 953	152	5,4 %	5,2 %	7,5 %

Totalavkastningstabellen är uppställd enligt rekommendation från Svensk Försäkring och bolagets riktlinjer för mätning och rapportering av totalavkastning.

Femårsöversikt och nyckeltal totalt, Mkr

	2011	2010	2009	2008	2007
Resultat					
Premieintäkt för egen räkning (netto)	323 032	328 223	294 499	269 101	279 481
Premieinkomst för egen räkning (netto)	345 048	351 224	335 859	335 209	313 838
Kapitalavkastning netto i försäkringsrörelsen	128 781	107 004	144 633	23 883	- 5 656
Försäkringsersättningar, netto	- 508 395	- 447 064	- 514 111	- 468 835	- 508 509
Förändring i livförsäkringsavsättningar	9 030	12 020	10 030	10 020	12 050
Driftskostnader i försäkringsrörelsen	- 18 062	- 16 467	- 24 499	- 32 095	- 52 596
Återbäring och rabatter, netto	- 60 000	- 140 000	-	-	- 11
Övriga tekniska intäkter och kostnader	-	2 226	-	-	-
Försäkringsrörelsens tekniska resultat	219 434	197 166	246 411	137 283	38 597
Årets resultat	128 670	114 941	142 455	80 578	- 5 252
Ekonomisk ställning					
Placeringstillgångar till verkligt värde	2 828 922	2 632 395	2 369 693	2 055 745	1 955 636
Försäkringstekniska avsättningar	1 857 097	1 782 209	1 632 827	1 513 307	1 529 032
Konsolideringskapital:					
Eget kapital	996 287	867 617	757 139	615 104	534 526
Obeskattade reserver	234 739	189 078	146 517	94 205	69 800
Efterställda skulder	-	-	-	-	-
Uppskjuten skattefordran/-skuld	26 528	16 417	8 585	-	- 18 018
Totalt konsolideringskapital	1 257 554	1 073 112	912 241	709 309	586 308
Kapitalbas, Mkr	1 258	1 073	913	709	604
Erforderlig solvensmarginal, Mkr	160	156	138	152	138

Nyckeltal	2011	2010	2009	2008	2007
Skadeförsäkringsrörelse					
Skadeprocent	75	47	79	81	87
Driftskostnadsprocent *	11 (18)	12 (14)	11 (14)	5 (12)	8 (11)
Totalkostnadsprocent *	86 (93)	59 (61)	90 (93)	86 (93)	95 (98)
Livförsäkringsrörelse					
Förvaltningskostnadsprocent *	1,6 (5,1)	1,5 (4,3)	1,8 (4,4)	2,5 (4,7)	3,6 (4,8)
Administrationskostnadsprocent	13,9	10,7	10,2	10,8	12,4
Resultat av kapitalförvaltningen					
Direktavkastning, procent	3,0	2,8	2,7	4,0	3,4
Totalavkastning, procent	5,4	5,2	7,5	2,4	1,7
Ekonomisk ställning					
Konsolideringsgrad, procent	146 (188)	119**(158)	145	117	99

* Nyckeltal angivna inom parentes har beräknats exklusive driftskostnadsintäkter, huvudsakligen innehållande vinstandel från återförsäkrare, för att vara jämförbara med tidigare år.

Nyckeltal avseende direktavkastning redovisas för åren 2007-2009 enligt FFFS 2008:26. Nyckeltal avseende totalavkastningen redovisas för åren 2007-2009 enligt Svensk försäkrings rekommendation för rapportering av totalavkastning.

** From 2010 beräknas konsolideringsgraden endast i skadeförsäkringsrörelsen.

Inom parentes är det beräknat enligt tidigare princip för att vara jämförbart

KPA Pension

KPA-gruppen, med varumärket KPA Pension, erbjuder traditionell pensionsförsäkring, fondförsäkring, livförsäkring, pensionsadministration, valcentral och kapitalförvaltning med etisk inriktning. KPA Pension är marknadsledande inom pensionsområdet i kommunsektorn och kunderna är både arbetsgivare och anställda. Samtliga landsting och cirka 80 procent av Sveriges kommuner har avtal med bolag inom KPA Pension. Över en miljon anställda har sin pension i någon form hos KPA Pension. Bolaget kombinerar trygga pensioner med etiska placeringar.

KPA Pensionsförsäkring

KPA Pensionsförsäkrings verksamhet är en naturlig del av KPA Pensions kompletta produktutbud till arbetsgivare, arbetstagare och pensionärer. Bolaget tillhandahåller kompletta försäkringslösningar för arbetsgivarnas pensionsåtaganden.

KPA Pensionsförsäkring erbjuder också privat traditionell pensionsförsäkring och privat fondförsäkring samt alternativa pensionslösningar för arbetsgivare.

Resultat

Koncernens resultat före skatt blev -8 406 (7 229) miljoner kronor och moderbolagets resultat före skatt blev -8 199 (7 443) miljoner kronor. Resultatet följer till största del av lägre marknadsräntor.

Premieinkomsten för 2011 blev 6 664 (6 335) miljoner kronor, varav premier för KAP-KL avtalet utgör cirka 5 262 (4 968) miljoner kronor.

Driftskostnaderna ökade i försäkringsrörelsen med 37 mkr och uppgick till 244 (207) miljoner kronor. Driftskostnader i förhållande till premieinkomster (driftskostnadsprocent) uppgick till 3,7 (3,3) procent bland annat till följd av engångskostnader i samband med byte av pensionsavtal för de anställda och ökade marknadssatsningar.

Förvaltad kapital

Vid utgången av 2011 är cirka 77 miljarder kronor under förvaltning för traditionell pensionsförsäkring i KPA Pensionsförsäkring vilket är en ökning med 7 miljarder

kronor jämfört med föregående år. Ytterligare cirka 4,5 miljarder sparades i någon av KPA Pensions etiska fonder.

Avkastning

Totalavkastningen 2011 på bolagets tillgångar blev 5,6 (8,2) procent, motsvarande 4 110 (5 086) miljoner kronor. Det som i huvudsak förklarar totalavkastningen är bolagets strategiska tillgångsfördelning, vilken bland annat styrs av försäkringsåtagandenas art och bolagets risktolerans. Årets avkastning förklaras huvudsakligen av att merparten av placeringarna skett i räntebärande värdepapper och räntederivat vilka till följd av sjunkande räntor haft en god avkastning. Avkastningen i aktier har varit negativ. Aktieexponeringen, som vid årets ingång var ca 41 procent, minskades under hösten dels genom aktiekursnedgångar, dels genom aktiv minskning av aktieexponeringen. Vid årets utgång var aktieexponeringen ca 28 procent. Under året har valutaexponeringen ökat något. Durationen i bolagets räntebärande placeringar ökades under året med ca 1 år.

Fördelad avkastning

Sedan den 1 juli 2004 fördelar KPA Pensionsförsäkring både positiv och negativ avkastning, avkastningsränta, kvartalsvis i efterskott till pensionsspararna. Metoden medför att kollektiv konsolideringsnivå för traditionell premiebestämd pensionsförsäkring alltid ligger runt 100 procent. Avkastningsräntan för 2011 uppgick till 5,5 (8,3) procent.

Stark solvens

Under de senaste åren har bolagets ekonomi, mätt som solvensgrad, stärkts kraftigt och var 186 procent i slutet av 2010. Under 2011 har den kraftiga räntenedgången i långa marknadsräntor medfört att avsättningar för framtida pensionsutbetalningar ökat med 14 miljarder.

Därmed har också solvensen blivit sämre. Per sista december 2011 uppgick solvensgraden till 143 procent. Det innebär att KPA Pensionsförsäkring hade 43 procent mer tillgångar än bolaget behövde för att betala ut den garanterade pensionen. Till följd av de sjunkande marknadsräntorna beslutades det under 2011 att sänka den garanterade räntan fr o m 1 Jan 2012 med 0,75 procentenheter.

Kollektiv konsolidering

Fram till den 30 juni 2004 har KPA Pensionsförsäkring AB haft en återbäringsränta som satts utifrån antagande om avkastningen. Som första icke vinstutdelande bolag införde KPA Pensionsförsäkring, från och med den 1 juli 2004, en ny metod för att fördela avkastningen på tillgångarna. Såväl positiv som negativ avkastning fördelas kvartalsvis i efterskott till pensionsspararna för traditionell premiebestämd pensionsförsäkring och medför att konsolideringen ska vara 100 procent i slutet

av varje kvartal. Detta påverkar inte försäkringarnas garanterade pensionsbelopp.

Den kollektiva konsolideringsnivån för premiebestämda avtal uppgick till 100 procent och för förmånsbestämda avtal till 108 procent per den 31 december 2011.

Kapitalbas

Lagens krav på KPA Pensionsförsäkrings kapitalbas (erforderlig solvensmarginal) uppgick den 31 december 2011 till 2 294 mkr. Den faktiska kapitalbasen uppgick vid samma tidpunkt till 23 008 mkr och översteg således det lagstadgade kravet med 20 715 mkr. Solvenskvoten uppgick till 10,0.

Totalavkastning, moderföretag, Mkr

	Ingående marknadsvärde Mkr 2011-01-01	Utgående marknadsvärde Mkr 2011-12-31	Total- avkastning 2011 Mkr	Total- avkastning 2011 procent	Total- avkastning 2010 procent	Total- avkastning 2009 procent	Total- avkastning 2008 procent
Räntebärande	41 145	51 975	4 519	10,1%	2,1%	2,8%	9,5%
Aktier	23 922	20 778	- 3 131	- 12,4%	13,7%	32,6%	- 30,7%
Alternativa placeringar	779	744	19	3,6	- 4,1%	- 12,1%	3,7%
Fastigheter	2 251	2 759	84	3,2	8,5%	-7,2%	-1,1
Säkrings- instrument	591	616	2 619	n/a	n/a	n/a	n/a
Summa	68 687	76 871	4 110	5,6%	8,2%	12,4%	6,3%

Totalavkastningstabellen är uppställd enligt rekommendation från Svensk Försäkring och bolagets riktlinjer för mätning och rapportering av totalavkastning.

Femårsöversikt, tkr

Koncern	2011	2010	2009	2008	2007
Resultat *					
Premieinkomst	6 664 293	6 334 703	6 231 852	5 996 306	5 993 284
Kapitalavkastning netto i försäkringsrörelsen	3 951 769	4 913 567	6 468 829	2 884 032	-1 356 340
Försäkringsersättningar	-1 547 055	-1 271 794	-1 035 952	-849 818	-693 900
Försäkringsrörelsens tekniska resultat	-8 426 031	7 210 668	15 135 254	-2 854 890	2 908 025
Årets resultat	-8 465 092	7 214 678	14 931 504	-3 115 325	2 704 132

* 2011-2009 är enligt full IFRS 2008-2007 är enligt lagbegränsad IFRS

Ekonomisk ställning per den 31 december *	2011	2010	2009	2008	2007
Placeringstillgångar (värderade till verkligt värde)	78 881 133	70 781 082	62 543 984	46 520 360	46 675 508
Försäkringstekniska avsättningar	58 568 323	41 481 343	38 396 991	40 920 503	27 535 641
Konsolideringskapital:					
Aktiekapital	300 000	300 000	300 000	300 000	300 000
Övrigt eget kapital	22 677 848	31 591 523	24 491 414	9 742 420	12 911 559
Summa konsolideringskapital	22 977 848	31 891 523	24 791 414	10 042 420	13 211 559
Kollektiv konsolidering	1 016 790	643 444	483 960	869 014	477 451
Kollektiv konsolideringsnivå, i %	101	101	101	102	101
Kapitalbas	22 977 848	31 891 523	24 791 414	10 042 420	13 211 559
Erforderlig solvensmarginal	2 293 505	1 608 453	1 474 343	1 650 434	1 201 360
Solvenskvt	10,0	19,8	16,8	6,1	11,0

* 2011-2009 är enligt full IFRS 2008-2007 är enligt lagbegränsad IFRS

Moderföretaget, Mkr	2011	2010	2009	2008	2007
Resultat *					
Premieinkomst	6 664 293	6 334 703	6 231 852	5 996 296	5 993 284
Kapitalavkastning netto i försäkringsrörelsen	3 969 370	5 021 066	6 415 203	2 922 690	-1 361 039
Försäkringsersättningar	-1 547 055	-1 271 794	-1 035 952	-849 818	-693 900
Försäkringsrörelsens tekniska resultat	-8 219 427	7 424 345	15 086 126	-2 850 172	2 895 315
Årets resultat	-8 473 393	7 180 217	14 894 296	-3 104 088	2 693 210

Ekonomisk ställning per den 31 december *	2011	2010	2009	2008	2007
Placeringstillgångar (värderade till verkligt värde)	78 899 045	70 870 920	62 591 044	46 548 650	46 670 856
Försäkringstekniska avsättningar	58 568 323	41 481 343	38 396 991	40 920 503	27 535 641
Konsolideringskapital:					
Aktiekapital	300 000	300 000	300 000	300 000	300 000
Övrigt eget kapital	22 708 251	31 579 559	24 531 046	9 739 296	12 900 637
Summa konsolideringskapital	23 008 251	31 879 559	24 831 046	10 039 296	13 200 637
Kollektiv konsolidering	1 016 790	643 444	483 960	869 014	477 451
Kollektiv konsolideringsnivå, i %	101	101	101	102	101
Kapitalbas	23 008 251	31 879 559	24 836 087	10 044 317	13 200 637
Erforderlig solvensmarginal	2 293 505	1 608 453	1 474 343	1 650 434	1 201 360
Solvenskvt	10,0	19,8	16,8	6,1	11,0

Nyckeltal

Moderföretaget	2011	2010	2009	2008	2007
Förvaltningskostnad, %	0,3	0,3	0,4	0,5	0,6
Direktavkastning, % *	3,0	2,5	3,2	3,3	3,5
Totalavkastning, % **	5,6	8,2	12,4	6,3	-3,0

* Redovisade nyckeltal avseende direktavkastning redovisas för åren 2007-2008 enligt FFFS 2006:17 och för åren 2009-2011 enligt FFFS 2009:12.

** Redovisad totalavkastning är redovisad enligt Svensk Försäkrings rekommendation för rapportering av totalavkastning.

Direktavkastning och totalavkastning avser traditionell livförsäkring.

KPA Livförsäkring

KPA Livförsäkring AB är sedan den 1 januari 1963 försäkringsgivare för den kommunala tjänstegrupplivförsäkringen (TGL-KL) som är en avtalsförsäkring grundad på centralt kollektivavtal mellan den kommunala arbetsmarknadens parter.

Som komplement till tjänstegrupplivförsäkringen meddelas en fortsättningsförsäkring (TGL-FO) som kan tecknas om arbetstagare slutar sin kommunala anställning utan så kallat efterskydd. Försäkringen kan tecknas av antingen arbetstagaren själv eller arbetsgivaren och gäller som längst till 67-årsdagen. För kunder äldre än 67 år erbjuds i samarbete med Folksam en livsvarig gruppliv- och olycksfallsförsäkring.

Kommuner och landsting har även en möjlighet att teckna en grupplivförsäkring för förtroendevalda (GL-F) i KPA Livförsäkring AB. Försäkringen är frivillig och kan tecknas för den som beräknas ha minst 20 procents sysselsättningsgrad.

Resultat

Resultat före bokslutsdispositioner och skatt uppgick till 316 (686) miljoner kronor. Årets resultat blev 197 (416) miljoner kronor. Främsta orsaken till det höga resultatet är de förändrade dödlighetsantagandena som frigör 556 mkr från livförsäkringsavsättningen samt utökad ersättningsreserv med 200 mkr.

Premieinkomsten (netto efter avdragen premieskatt) uppgick under till 499 (482) miljoner kronor, inklusive återföring från fond för tilldelad återbäring.

Driftskostnaderna har ökat med 6 miljoner kronor till 24 (18) miljoner kronor bland annat till följd av engångskostnader i samband med byte av pensionsavtal för de anställda samt ökade marknadsatsningar.

Avkastning

Totalavkastningen 2011 på bolagets tillgångar blev 4,8 (4,5) procent, motsvarande 219 (205) miljoner kronor. Det som i huvudsak förklarar totalavkastningen är bolagets strategiska tillgångsfördelning, vilken bland annat styrs av försäkringsåtagandenas art och bolagets risktolerans. Årets avkastning förklaras huvudsakligen av att merparten av placeringarna skett i räntebärande värdepapper vilka till följd av sjunkande räntor haft en god avkastning. Avkastningen i aktier har varit negativ. Aktieexponeringen, som vid årets ingång var drygt 24 procent minskades under hösten främst genom aktiekursnedgångar. Vid årets utgång var aktieexponeringen knappt 23 procent. Valutaexponeringen har under året varit ca 12 procent. Durationen i bolagets räntebärande placeringar var vid ingången av året drygt 4 år, men minskades under slutet av året till drygt 3 år.

Femårsöversikt, tkr

Moderbolaget KPA Liv*, **	2011	2010	2009	2008	2007
Resultat *					
Premieinkomst	499 210	482 395	462 120	518 335	566 766
Kapitalavkastning netto i försäkringsrörelsen	211 805	203 123	346 452	97 074	41 578
Förändring av försäkrings- tekniska avsättningar	158 025	385 364	-395 803	-66 459	26 601
Försäkringsersättningar	-358 747	-366 775	-403 327	-411 429	-383 834
Försäkringsrörelsens tekniska resultat	315 624	685 904	-11 975	110 063	214 433
Årets resultat	196 648	415 995	0	-16 878	101 250
Ekonomisk ställning per den 31 december *					
Placeringstillgångar (värderade till verkligt värde)	4 555 645	4 276 059	4 216 089	3 892 326	3 904 739
Försäkringstekniska avsättningar	2 109 985	2 268 010	2 653 374	2 257 571	2 191 112
Konsolideringskapital	2 611 770	2 358 496	1 765 946	1 777 921	1 779 341
Uppskjuten skatt i konsolideringskapital	46 794	38 683	-19 672	-7 697	109 444
Kollektiv konsolidering	2 564 976	2 319 813	1 784 898	1 784 898	1 669 178
Kollektiv konsolideringsnivå i %	222	202	167	179	176
Kapitalbas för företaget	2 564 976	2 319 813	1 785 618	1 785 618	1 669 898
Erforderlig solvensmarginal för företaget	373 520	375 458	391 259	375 938	390 291
Kapitalbas för försäkringsgruppen	25 229 457	33 855 602	26 277 935	11 486 165	14 913 170
Erforderlig solvensmarginal för försäkringsgruppen	2 667 025	1 983 911	1 865 602	2 026 372	1 625 580
Nyckeltal					
Moderbolaget KPA Liv	2011	2010	2009	2008	2007
Förvaltningskostnad, %	0,5	0,4	0,5	1,0	1,0
Direktavkastning, %*	3,3	3,0	3,0	3,8	3,7
Totalavkastning, %**	4,8	4,5	8,2	2,6	1,1
Solvenskvote	6,9	6,2	4,6	4,8	4,3

* Redovisade nyckeltal avseendedirektavkastning redovisas för åren 2007-2008 enligt FFFS 2006:17 och för åren 2009-2010 enligt FFFS 2009:12.

** Redovisad totalavkastningen är redovisad enligt Svensk Försäkrings rekommendation för rapportering av totalavkastning.

Styrelser och Koncernledning

Folksam Sak

Övre raden från vänster

Ulf Andersson
 Sten-Åke Karlsson
 Metta Fjellkner
 Hans-Olof Nilsson, suppleant
 Christer Pettersson, personalrepresentant
 Leif Linde
 Ann-Louise Andersson, personalrepresentant

Göran Lindblå, vice ordförande,
 Bengt Olsson, vice ordförande

Undre raden från vänster

Leif Nordmark, suppleant
 Mona Hilbertson, personalrepresentant
 Björn Hartvigsson, suppleant
 Kerstin Kujala, personalrepresentant

Ella Niia
 Erika Andersson, personalrepresentant
 Wanja Lundby-Wedin, ordförande
 Annika Strandhäll
 Carina Malmer
 Karin Matsson Weijber
 Annelie Nordström

Folksam Liv

Övre raden från vänster

Thomas Eriksson,
Susanna Gideonsson
Johnny Capor
Dag Andersson, suppleant
Hans Tilly
Jan Rudén, vice ordförande
Anders L Johansson, personalrepresentant

Kjell Ahlberg, suppleant
Sture Nordh, vice ordförande

Undre raden från vänster

Roger Westin, personalrepresentant
Sune Dahlgvist
Lotta Andersson, personalrepresentant
Eva Quist

Maj-Britt Johansson-Lindfors
Nina Jarlbäck, ordförande
Eva-Lis Sirén
Doris Forsell Gustafsson, suppleant
Börje Enander, personalrepresentant
Anita Modin

Förenade Liv

Övre raden från vänster

Stefan Holm, vice ordförande
 Niklas Hjert,
 Kristian Sihlén, personalrepresentant
 Eva-Lotta Nilsson
 Pia Carlsson-Thörnqvist

Undre raden från vänster

Annette Carnhede,
 Siewerth Stegdal, personalrepresentant
 Anders Sundström, ordförande
 Git Claesson-Pipping
 Lars-Erik Klason

På bilden saknas

Lars-Bonny Ramstedt

KPA

Övre raden från vänster

Niklas Gillhög, personalrepresentant
Anders Knape, vice ordförande
Henrik Persson, personalrepresentant
Håkan Sörman

Undre raden från vänster

Maria Adam, personalrepresentant
Catrina Ingelstam
Anders Sundström, ordförande
Ilmar Reepalu
Elisabeth Sasse

På bilden saknas

Pia Carlsson-Thörnqvist

Koncernledningen

Övre raden från vänster

Gunnar Fröderberg,
chef IT, född 1953, anställd 2008,
i nuvarande befattning sedan 2008

Stefan Holm
chef AO Partner, född 1963, anställd 1982,
i nuvarande befattning sedan 2008

Tomas Norderheim
vice vd, chef Vd-staben, född 1955, anställd
1987, i nuvarande befattning sedan 1998

Anders Sundström
vd, koncernchef, född 1952, anställd
2004 i nuvarande befattning

Daniel Eriksson
chef Produkt, född 1969, anställd 2005,
i nuvarande befattning sedan 2008

Undre raden från vänster

AnnKristine Wuopio-Mogestedt
chef Skador, född 1961, anställd 1988,
i nuvarande befattning sedan 2008

Pia Carlsson Thörnqvist
chef Kommunikation, född 1964, anställd 1982,
i nuvarande befattning sedan 2008

Torbjörn Eckerdal
chef AO Privat, född 1958, anställd 1985,
i nuvarande befattning sedan 2008

Catrina Ingelstam
chef Ekonomi och Finansservice, född 1961,
anställd 2009 i nuvarande befattning sedan 2009

Elisabeth Sasse
chef AO Kollektivavtalad affär, född 1966,
anställd 2011 i nuvarande befattning sedan 2011

Harriet Pontán
chef HR född 1953, anställd 2005
i nuvarande befattning sedan 2005

Ordlista

Avkastningsränta

Ränta med vilken de försäkrades sparande (pensionskapitalet) förräntas. KPA Pension fördelar den faktiska avkastningsräntan på tillgångarna direkt till kundernas försäkringar efter varje kvartal.

Derivat

Finansiellt instrument vars värdeutveckling beror på värdeutvecklingen på underliggande värdepapper eller vara.

Driftskostnader, försäkring

Omfattar kostnader för marknadsföring, försäljning, förvaltning och administration.

Driftskostnadsprocent

Driftskostnadernas andel (%) av premieinkomster. Visar hur stor del av spararnas premier som går till att täcka försäkringsbolagets kostnader.

Duration

Löptid, oftast hur länge en försäkring gäller.

Förvaltningskostnadsprocent

Driftskostnadernas andel (%) av förvaltad kapital (placeringstillgångar). Visar hur stor del av allt sparandet som går till att täcka försäkringsbolagets kostnader.

Kapitalbas

Motsvarar eget kapital i balansräkningen i livförsäkringsföretag.

Kollektiv konsolideringsgrad

Förhållandet mellan tillgångsvärden och företagets totala åtagande.

Skadeinflation

Skadeinflation, den ökning av medelskadekostnaden som ett sakförsäkringsbolag drabbas av. Skadeinflationen skiljer sig normalt väsentligt från vanlig inflation, eftersom sakförsäkringskostnaderna innehåller kostnader för hantverkare, inköp för nya TV-apparater och liknande, beroende på typ av försäkring.

Skadeprocent, sakförsäkring

Förhållandet mellan försäkringsersättningar och premieintäkter, uttryckt i procent.

Solvensgrad

Förhållandet mellan bolagets tillgångar (minskade med finansiella skulder) och försäkringstekniska avsättningar gjorda för att täcka framtida försäkringstaganden.

Solvenskapital

Kapitalkravet för att bedriva försäkringsverksamhet enligt gällande regler.

Solvenskvot

Förhållandet mellan kapitalbas och solvensmarginal

Solvensmarginal

Den lägsta nivå, beräknad utifrån verksamhetens art och omfattning, som kapitalbasen ska uppgå till enligt försäkringsrörelselagen.

Totalavkastning

Summan av direktavkastning (efter avdrag för förvaltningskostnader) samt realiserade och orealiserade värdeförändringar på placeringstillgångarna.

Återbäringsränta

Försäkringsbolagen kan dela ut överskott till sina kunder. Återbäringsräntan är inte garanterad och försäkringsbolaget kan ta tillbaka den del som överstiger den garanterade räntan, om förvaltningen går sämre än väntat.

Ömsesidigt försäkringsbolag

I ett ömsesidigt försäkringsbolag är kunderna ägare och allt överskott tillfaller kunderna/spararna. Vid underskott kan pensionsspararnas pensionskapital minskas genom återtag/reallokering.

Folksam, Adress

Postadress 106 60 Stockholm

Besöksadress Bohusgatan 14

Telefon 0771-960 960, Telefax 08-641 03 50

E-post kundservice@folksam.se

Fullständigt bolagsnamn

Folksam består av två försäkringskoncerner, i vilka Folksam ömsesidig livförsäkring (Folksam Liv) och Folksam ömsesidig sakförsäkring (Folksam Sak) är moderbolag. Folksams huvudkontor är beläget i Stockholm.

För mer information

Christopher Casselblad

Investerarrelationer

Telefon 08 - 722 66 34

Folksam är ett kundägt företag. Vi erbjuder försäkringar och pensionssparande. Nästan varannan svensk är försäkrad hos Folksam och vi är en av Sveriges största kapitalförvaltare. Vår vision är att människor ska känna sig trygga i en hållbar värld.

www.folksam.se

Folksam